

รายงานการวิจัย

ชื่อเรื่อง การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Development of Assessment Scales on Public Mind

for Students of Songkhla Rajabhat University

ชื่อผู้วิจัย

มณีนุช รongพล

จงกล บัวแก้ว

ใช้ในหอสมุดเท่านั้น

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณกองทุนวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2557

ชื่องานวิจัย	การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้วิจัย	มณีนุช รongพล, จงกล บัวแก้ว
คณะ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ปี	พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของแบบวัดคุณลักษณะด้าน จิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาและเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะด้าน จิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาเครื่องมือและสร้าง เกณฑ์ปกติ (norm) คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 1,000 คน ได้จากการสุ่ม แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพด้านความเชื่อมั่น และความ ตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์จำนวน 318 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลา จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามทางบวก 25 ข้อ และข้อคำถามทางลบ 5 ข้อ มีความ เชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 และผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่า โมเดลมี ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 1.96, p = 0.161, df = 1, GFI = 1.00, AGFI = 0.99, RMSEA = 0.031$)

2. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ (norm) พบว่า แบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ มีคะแนน มาตรฐานที่ อยู่ในช่วง T23 -T74 แบ่งช่วงการแปลความได้ 3 ระดับ คือ ระดับสูง คะแนน มาตรฐานที่มากกว่า T60 ระดับปานกลางมีคะแนนมาตรฐานที่ระหว่าง T40-T60 และระดับควร ได้รับการส่งเสริมมีคะแนนมาตรฐานที่น้อยกว่า T40

3. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง มี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 129.57 และส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 10.61

เลขที่	1136 926
วันที่	14 ต.ค. 2559
เลขที่เอกสาร	ก 370.114 811A1

Research Title	Development of Assessment Scales on Public Mind for Students of Songkhla Rajabhat University
Researcher	Maneenuch Rongpol, Jongkon Buakaew
Faculty	Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University
Year	2016

Abstract

The purposes of this study were to; 1) development of assessment scales on public mind for students of Songkhla Rajabhat University, 2) normalize T - score of the scale, and 3) investigate public mind of students of faculty of education, Songkhla Rajabhat University. The samples for developing the scales and setting norm were 1,000 students of Songkhla Rajabhat University selected by stratified random sampling technique while 318 students obtained by the same technique were for proving the level of students' public mind.

Results showed that:

1. The scale comprised thirty items which were divided into two types of questions; twenty-five positive questions, and five negative questions. The scale reliability was at 0.90, and its construct validity was consistent with empirical data ($\chi^2 = 1.96, p = 0.161, df = 1, GFI = 1.00, AGFI = 0.99, RMSEA = 0.031$).

2. The normalized T-scores of each aspect of the scale were between T23 and T74, and was categorized into three levels as high (>T60), moderate (T40-T60), and low (<T40).

3. Public mind level of the students was moderate ($\bar{x} = 129.57, SD = 10.61$).

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์เพราะได้รับความอนุเคราะห์เงินทุนสนับสนุนงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการวิจัย รวบรวมแก้ไขและตรวจสอบข้อบกพร่องที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนุชาพระคุณบิดามารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด เป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

มณีนุช รongพล, จงกล บัวแก้ว

คณะครุศาสตร์

มีนาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
เอกสารที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ	4
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาคุณลักษณะที่ต้องการ	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาคุณลักษณะที่ต้องการ	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาและสร้างเกณฑ์ปกติแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย(ต่อ)	
การรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ	52
ตอนที่ 2 ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ (norm)	64
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะ	66
บทที่ 5 สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	71
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	77
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ	44
3.2	สรุปจำนวนข้อคำถาม และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด	47
3.3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขา และระดับชั้น	50
4.1	ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านความหมายของ "จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม"	53
4.2	ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกว่า "จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม"	54
4.3	สรุปจำนวนข้อแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ	56
4.4	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการคิดในสิ่งที่ดี	57
4.5	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการคิดที่สร้างสรรค์	58
4.6	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำในสิ่งที่ดี	59
4.7	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำที่สร้างสรรค์	61
4.8	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ	63
4.9	เกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ	65
4.10	ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์	66
4.11	คะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์โดยภาพรวม	67
4.12	ความถี่ ร้อยละ คะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ	68
4.13	คะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะ จำแนกตามระดับชั้นปีและสาขาวิชา	69

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมระบุจิตลักษณะ 8 ประการ	18
2.2	ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bandura	21
4.1	โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการคิดในสิ่งที่ดี	57
4.2	โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการคิดที่สร้างสรรค์	59
4.3	โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำในสิ่งที่ดี	60
4.4	โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำที่สร้างสรรค์	62
4.5	โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ	63

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาเพื่อให้เทียบเท่าหรือสูงกว่าประเทศอื่น ๆ จากการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้คนไทยเกิดการแข่งขันทางวัตถุนิยมสูงขึ้น ขาดคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น มองผลประโยชน์ของตัวเองสูงขึ้น เอาตัวเอาเปรียบผู้อื่นมากขึ้น ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น ซึ่งเราจะเห็นข้อความหรือป้ายประกาศต่าง ๆ ที่รณรงค์ให้คนไทยช่วยกัน เช่น ช่วยกันรักษาความสะอาด ห้ามทิ้งขยะบริเวณนี้ ห้ามจอดบริเวณนี้ ห้ามปิดโฆษณา เป็นต้น นั่นเป็นการบ่งบอกว่าความมีจิตสาธารณะของคนไทยน้อยลง ทั้งที่จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น (อ้อมใจ วงษ์มณฑา 2553: 4) อีกทั้งคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 กล่าวว่า การศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ มีคุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก คนไทยดำเนินชีวิตโดยการสุจริต วาจสุจริต และมีโนสุจริต มีความรับผิดชอบต่อทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของคนไทยมีความภูมิใจในชนชาติไทย รักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดีเป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชนและสังคม ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548: 3-4)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นองค์กรหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของพลเมือง เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เป็นผู้นำการวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและมีการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน โดยมีพันธกิจหลัก 4 ประการ คือ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งอาจารย์จะต้องปฏิบัติ และต้องบูรณาการร่วมกันทั้ง 4 พันธกิจ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพและปฏิบัติตามให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน อีกทั้งมหาวิทยาลัยได้กำหนดอัตลักษณ์ว่า “เป็นคนดี มีทักษะชีวิต มีจิตสาธารณะ” จากอัตลักษณ์ดังกล่าว การที่นักศึกษาจะเป็นคนดี หรือมีทักษะชีวิตได้นั้นต้องมีพื้นฐานมาจากการมีจิตสาธารณะที่ดี ซึ่งปรากฏการณ์ปัญหาที่พบเกี่ยวกับนักศึกษาขาดจิตสาธารณะ เช่น พฤติกรรม

นักศึกษาที่ไม่เสียสละกับเพื่อน ไร้น้ำใจ การไม่ปิดไฟ แอร์ หลังออกจากห้อง การขีดเขียนฝาผนัง การไม่ช่วยกันรักษาสมบัติของมหาวิทยาลัย การจอดรถในสถานที่ห้ามจอด บางครั้งนักศึกษาไม่เข้ากิจกรรมที่มหาวิทยาลัยกำหนด ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงมีโครงการเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ หลายโครงการให้นักศึกษาได้เข้าร่วม และข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาขึ้น ถึงแม้มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา แต่ยังไม่มียังไม่มีข้อมูลว่า นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมแล้วมีระดับจิตสาธารณะมากน้อยเพียงใด

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงสนใจจะพัฒนาเครื่องมือการวัดจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นลักษณะภายใน ของตัวบุคคล จะต้องใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ ซึ่งพบว่า การวิจัยส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาเครื่องมือวัดจิตสาธารณะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่าเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือวัดจิต สาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาว่าตนเอง มีจิตสาธารณะระดับใด ต่อมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบในพิจารณาการจัด กิจกรรมเสริมจิตสาธารณะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
3. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้เครื่องมือที่มีคุณภาพสำหรับการวัดคุณลักษณะด้านจิต สาธารณะของนักศึกษา
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้เกณฑ์ปกติมาตรฐานเพื่อใช้สำหรับการประเมิน คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา
3. คณะครุศาสตร์ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาหรือจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้จะแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชั้นการพัฒนาเครื่องมือ ประกอบด้วย อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 496 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ศึกษาอยู่ในภาคปกติ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 9,754 คน ส่วนที่ 2 ชั้นการนำเครื่องมือไปใช้ ประกอบด้วย นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,573 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ โดยมีความหมายสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยว่า "จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม" ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ การคิดดี และการปฏิบัติดี

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง

นิยามศัพท์เฉพาะ

จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษาเกี่ยวกับคิดและปฏิบัติต่อส่วนร่วม โดยการประเมินตนเองว่าสิ่งที่คิดและปฏิบัตินั้นเป็นการส่งผลดีต่อตนเองและผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และยังรวมถึงการคิดและการปฏิบัตินั้นจะมีประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 2 องค์ประกอบ คือ 1) การคิดดี หมายถึง การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม และ 2) การปฏิบัติดี หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม

เกณฑ์ปกติ หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในระดับสถาบันเพื่อใช้เปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาแต่ละคนกับคะแนนเฉลี่ยของมหาวิทยาลัย สร้างโดยการแปลงคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (normalized T score)

ระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ หมายถึง ระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาเมื่อเทียบกับเกณฑ์ปกติ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) ระดับมาก มีคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะมากกว่าหรือเท่ากับ 137 คะแนน
- 2) ระดับปานกลาง มีคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะตั้งแต่ 102 ถึง 136 คะแนน
- 3) ระดับควรส่งเสริม มีคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะน้อยกว่า 102 คะแนน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2) สร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของแบบวัดจิตสาธารณะของนักศึกษา และ (3) ศึกษาระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยนำเสนอในรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาคุณลักษณะที่ต้องการ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการวัดคุณลักษณะ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ

ความหมายของจิตสาธารณะ

มีการกำหนดลักษณะของคำว่า "จิตสาธารณะ" ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งคำที่ใช้ในภาษาไทย เช่น จิตสาธารณะ สำนึกสาธารณะ และจิตสำนึกสาธารณะ เป็นต้น และคำที่ใช้ในภาษาอังกฤษ เช่น Public Consciousness หรือ Public Mind

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 50) ได้ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้มีจิตสาธารณะคือผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ไชยา ยี่มิวไล (2550: 15) ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะว่า ความเป็นสาธารณะที่สื่อนัยถึง ความรู้ความนึกคิด สติปัญญา และความรับผิดชอบของประชาชนที่มีต่อสังคม การเคารพกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของสังคมโดยรวมและหน่วยงานองค์กรที่ตนเองเป็นสมาชิกสังกัดอยู่ โดยพยายามยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างเคร่งครัด พยายามหลีกเลี่ยงการละเมิดให้น้อยที่สุด การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

พรพรม พรคพวก (2550: 10) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึง กระบวนการคิดและลักษณะของบุคคลที่รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม รวมทั้งคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2555) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ หมายถึง จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตั้งใจดี และเจตนาดี

- คิดสร้างสรรค์ คือคิดในทางที่ดี ไม่ทำลายบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติ และสิ่งแวดล้อม

- กรรมดี คือการกระทำ และคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ ไว้ดังนี้

จิต (จิต, จิตตะ) น. มีความหมายว่า ใจ, สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิดและนึก

สาธารณ (สา-ทา-ระ-นะ) หรือ สาธารณะ มีความหมายว่า เพื่อประชาชนทั่วไป เช่น สวนสาธารณะ โทรศัพท์สาธารณะ บ่อน้ำสาธารณะ, ทั่วไป เช่น ถนนนี้ไม่ใช่ถนนสาธารณะอย่าแต่งตัวประเจิดประเจ้อในที่สาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (อ้างในสมโชค เจริญการ, 2553) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ ว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554: 31) ได้ให้นิยามมีจิตสาธารณะ หมายถึงผู้เรียนมีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ หมายถึงความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับคนในสังคม การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์

ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ก่อให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลการเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมเช่นการทำตามหน้าที่ที่กำหนดการดูแลความสงบเรียบร้อย การรักษาสาธารณะสมบัติรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันแก้ไขและติดตามประเมินผล รวมไปถึงการรับอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวมไม่ปิดกั้นการใช้ของบุคคลอื่นมีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

จากความหมายของจิตสาธารณะที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยใช้ความหมายจิตสาธารณะ ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ว่า “จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม” และจากการวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ตัวแทนอาจารย์ คณะผู้วิจัยได้สรุปนิยามศัพท์เฉพาะของคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษาเกี่ยวกับคิดและปฏิบัติต่อส่วนรวม โดยการประเมินตนเองว่าสิ่งที่คิดและปฏิบัตินั้นเป็นส่งผลดีต่อตนเองและผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และยังรวมถึงการคิดและการปฏิบัตินั้นจะมีประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 2 องค์ประกอบ คือ

การคิดดี หมายถึง การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม

การปฏิบัติดี หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม

ระดับของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ใจสะอาด ทรัพย์ หิริอุพถกษ และคณะ, 2544: 17)

1. จิตสาธารณะระดับครอบครัว ได้แก่ ความพอมีพอกิน ความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้อง ความซนัยน มีที่อยู่อาศัย มีที่ทำกิน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
2. จิตสาธารณะระดับหมู่บ้าน ได้แก่ คนดี ความดี การแบ่งปัน การอาศัยให้ว่วน การช่วยเหลือเกื้อกูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
3. จิตสาธารณะระดับสังคม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ สามัคคีการมีส่วนร่วมงานทางสังคม งานบุญ งานประเพณี และปฏิบัติตามโครงการพัฒนาต่างๆ

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

เจษฎา หนูรุ่ง (2551: 4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะจะต้องพิจารณา จาก ความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การใช้ หมายถึง ลักษณะ พฤติกรรมของนักเรียนในการใช้ของ ส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณะ สมบัติในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เกิด ความชำรุดเสียหาย โดยแสดงออกดังนี้

1. ดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ใน สภาพดี
2. ลักษณะของการใช้ ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติ เพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม ในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนในวิทยาลัย ที่ ตนสามารถทำได้ โดยแสดงออกดังนี้

1. ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด
2. รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณ

สมบัติของส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออก ถึงการเคารพสิทธิ ในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของ ส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลที่จะใช้ของส่วนรมนั้น โดยแสดงออก ดังนี้

1. ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง
2. แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

พระธรรมปิฎก ประยุทธ์ ปยุตโต(2541) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะว่ามี องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านพฤติกรรม ถ้าเขามีพฤติกรรมที่ดีด้วยความเคยชินก็ดีแล้ว

องค์ประกอบที่ 2 ด้านจิตใจ ถ้าเขามีความพึงพอใจหรือมีความสุขในการทำพฤติกรรม นั้น พฤติกรรมนั้นจะมั่นคงยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นทางด้านจิตใจจะต้องคอยดูว่าทำอย่างไรจะ ให้เขา ตั้งอยู่ในวินัยด้วยความสุข มีความพึงพอใจ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านปัญญา ถ้าเขามีความรู้ความเข้าใจเหตุผล มองเห็นคุณค่า มองเห็นประโยชน์ของการกระทำหรือพฤติกรรมนั้น ความรู้ความเข้าใจนั้นก็มาหนุน องค์ประกอบฝ่ายจิตใจ ทำให้เขายังมีความพึงพอใจและมีความสุขในการปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้น ยิ่งขึ้นไปอีก

เรียม นมรักษ์ (2552: 103-105) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะจิตสาธารณะด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ผลการวิเคราะห์พบว่าองค์ประกอบจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีจำนวน 9 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงข่ายความร่วมมือประกอบด้วยรับอาสาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนหรือสังคม

องค์ประกอบที่ 2 ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี ประกอบด้วยการร่วมมืออรณรงค์เพื่อสิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้านและที่ทำงานมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มทำตามหน้าที่และเคารพข้อตกลงของกลุ่มมีสัมพันธภาพที่อบอุ่นกับผู้อื่นการปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานความเสมอภาค จริงใจและมีเหตุผลยินดีให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทุกครั้งที่มีโอกาสมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับผู้อื่นร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อประชาชน

องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาสังคมการเข้าร่วมและช่วยเหลืองานของส่วนรวมรับอาสาเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างเพื่อส่วนรวมการเห็นความสำคัญของกลุ่มในการช่วยเหลือสังคมริเริ่มทำกิจกรรมบางอย่างเพื่อช่วยเหลือส่วนรวมสามารถร่วมแก้ไขปัญหาและลงมือกระทำในการแก้ไขปัญหแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทางสังคมเมื่อมีโอกาสรับรู้การกระทำกิจกรรมของสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสสร้างสรรค์นวัตกรรมบางประการหรือความคิดใหม่ๆในการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อสาธารณะประกอบด้วยเก็บของส่วนรวมให้เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ทำให้ของส่วนรวมเกิดการชำรุดเสียหายดูแลรักษาของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพที่ดี แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อดูแลของใช้ส่วนรวมให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ สามารถนำไปรณรงค์ร่วมกับผู้อื่นถึงการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

องค์ประกอบที่ 5 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ประกอบด้วยวางแผนร่วมมือกันพัฒนาสังคมตระหนักรู้และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญมีส่วนร่วมกันก่อให้เกิดความผูกพันร่วมกันการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมการรับรู้รักษาพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์อย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 6 มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานประกอบด้วยปฏิบัติงานโดยยึดหลักจริยธรรมวิชาชีพปฏิบัติงานและพัฒนางานให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดีให้ความสำคัญกับ

การศึกษาสิ่งใหม่ในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมกล้าเผชิญปัญหาแก้ไขปัญหาโดยยึดหลักเหตุผล มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 7 ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่นประกอบด้วยการยกย่องให้เกียรติผู้อื่นเมื่อมีโอกาสใช้สิทธิของตนเองและให้เกียรติบุคคลอื่นรับรู้ถึงสิทธิของตนเองในการร่วมมือกับหน่วยงานเพื่อทำกิจกรรมสังคม

องค์ประกอบที่ 8 มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วย การร่วมคิดแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับหน่วยงานเมื่อมีโอกาสให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกับหน่วยงานอะไรก็ตามที่สามารถเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหให้กับหน่วยงานก็พร้อมที่จะทำงานนั้น

องค์ประกอบที่ 9 มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมประกอบด้วย สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมสังคมเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมสังคมทำให้เกิดความรู้สึกเสียสละเพื่อผู้อื่นมากขึ้น ช่วยให้เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2547: 2-3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะว่ามี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่
2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 คือ การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจาก การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง
2. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

Michaelis (1963: 277-280) การเป็นผู้มีจิตสาธารณะพิจารณาจากมี 5 องค์ประกอบที่เป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้โดยผ่านทางพฤติกรรมประชาธิปไตย (Democracy Behavior) ซึ่งประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบ (Responsibilities) บุคคลสามารถแสดงถึงความรับผิดชอบได้โดยผ่านทางการใช้สิทธิ การตัดสินใจ และการวางแผนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

องค์ประกอบที่ 2 การตระหนักถึงผู้อื่น (Concern for Others) การตระหนักถึงผู้อื่นแสดงผ่านการเคารพซึ่งกันและกัน ความสุภาพอ่อนโยน และการรู้จักผ่อนปรน ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ความไวต่อความต้องการ ปัญหา และความสนใจของผู้อื่นทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคม

องค์ประกอบที่ 3 การมีจิตใจที่เปิดกว้าง (Open Mindness) การมีจิตใจที่เปิดกว้างแสดงผ่านการพิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุผลจากข้อมูลต่างๆ การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของประเด็นและปัญหา การแสวงหาหนทางที่ดีกว่าในการกระทำสิ่งต่างๆ การใช้เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงการกระทำของตนเองและการสนับสนุนแนวคิดของผู้อื่น โดยพิจารณาจากความถูกต้องของหลักฐานและเหตุผล

องค์ประกอบที่ 4 การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) การค้นพบแนวทางใหม่ในการกระทำสิ่งต่างๆ มีมุมมองที่สร้างสรรค์ทั้งต่อแนวคิดใหม่และแนวคิดเก่า ตลอดจนการใช้สิ่งต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ การวางแผน การปรับปรุงการปฏิบัติทั้งของตนเองและกลุ่ม

องค์ประกอบที่ 5 ความร่วมมือ (Cooperativeness) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรวบรวมความคิดเห็น การวางแผน การรวบรวมแนวคิด นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมข้างต้นได้ จะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จและประเมินผลการท างานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 73-77) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดจิตสาธารณะว่ามี 2 ปัจจัยดังนี้

1. ปัจจัยภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่ทำให้มีความสำนึกแตกต่างกันได้แก่ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความปรารถนา และเพศ
2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดจิตสำนึกที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียน สังคมและกลุ่มเพื่อน

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543: 13) ได้สรุปไว้เช่นกันว่า จิตสาธารณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ภาวะทางสังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งที่มีผลต่อจิตสำนึกด้านต่างๆ ของมนุษย์ เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อมเกล่า

และสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดที่ละน้อยทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มตั้งแต่พ่อแม่พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน และ ส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคล คือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก อาทิ การไปโรงเรียน ไปทำงาน ดูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน เป็นต้น

2. ปัจจัยภายใน สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน หมายถึง การครุ่นคิดไตร่ตรอง ของแต่ละบุคคลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติโดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้จากการเรียนรู้ การมองเห็นการคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใด ก็จะมีการฝึกฝนและสร้างสมสำนึกเหล่านั้น

ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกล้วนมีผลสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการสร้างจิตสำนึก และต้องกระทำไปพร้อมๆ กันทั้งสองทาง โดยการกระทำต้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมซึ่งการมีสำนึกของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมของบุคคลแต่การแสดงพฤติกรรมของคน ๆ หนึ่งที่แสดงออกมานั้นได้รับอิทธิพลทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จนทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจไม่ตรงกับความต้องการในจิตใจ ที่แท้จริงก็ได้ (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจวร, 2543: 17)

ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ในเรื่องระดับพัฒนาการทางจริยธรรมในทางจิตวิทยา มีนักจิตวิทยาที่เสนอทฤษฎีเพื่อทำความเข้าใจบุคลิกภาพของบุคคลที่สำคัญ คือ Lawrence Kohlberg (1927-1987) ทั้งนี้ โคลเบอร์ก เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม นอกจากนั้น โคลเบอร์ก ยังพบว่า ส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11-25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญาโคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) ได้ศึกษาวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของพือาเจต์ แต่ได้ปรับปรุงวิธีวิจัย การวิเคราะห์ผลรวมและได้ทำการวิจัยอย่างกว้างขวางในประเทศอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างไปจากสหรัฐอเมริกา โคลเบอร์กได้คิดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีระบบการให้คะแนนอย่างมีระเบียบ แบบ

แผน ผู้ที่จะใช้วิธีการให้คะแนนระดับพัฒนาการทางจริยธรรม จะต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษ โดยสร้างสถานการณ์สมมติปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้ตอบยากที่จะตัดสินใจได้ว่า “ถูก” “ผิด” “ควรทำ” หรือ “ไม่ควรทำ” อย่างเด็ดขาด เพราะขึ้นกับองค์ประกอบหลายอย่าง การตอบจะขึ้นกับวัยของผู้ตอบ เกี่ยวกับความเห็นใจในบทบาทของผู้พฤติกรรมในเรื่องค่านิยม ความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ความยุติธรรมหรือหลักการที่ตนยึด จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้ตอบวัยต่าง ๆ โคลเบอร์กได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ (Levels) แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น (Stages) ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กมีทั้งหมด 6 ขั้น ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-Conventional Level) ระดับนี้เด็กจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูหรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษ พฤติกรรม “ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล พฤติกรรม “ไม่ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ โดยบุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ซึ่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตนเองกำหนดขึ้น จะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่เป็นหลักต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น จะพบในเด็ก 2-10 ปี โดยได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation) เด็กจะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษ ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวด ยอมทำตามผู้ใหญ่เพราะมีอำนาจทางกายเหนือตน ในขั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่า พฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ผิด” และจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำสิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัลหรือคำชม เด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ถูก” และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist Orientation) ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ความสำคัญของการได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งรางวัลที่เป็นวัตถุหรือการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการผลประโยชน์สิ่งตอบแทน รางวัล และสิ่งแลกเปลี่ยน เป็นสิ่งตอบแทน ในขั้นนี้เด็กจะสนใจทำตามกฎข้อบังคับ เพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือทำดีเพราะอยากได้ของตอบแทน หรือรางวัล ไม่ได้คิดถึงความยุติธรรมและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น

พฤติกรรมของเด็กในขั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น เช่น ประโยค “ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะให้.....”

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) พัฒนาการจริยธรรมระดับนี้ ผู้ทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติ เป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือทำความผิด เพราะกลัวว่าตนจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่ที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม โดยบุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนเองอยู่ ตามความคาดหวังของครอบครัวและสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นขณะนั้นหรือภายหลังก็ตาม จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมโดยคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น จะพบในวัยรุ่นอายุ ๑๐ -๑๖ ปี โคลเบอร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น ๒ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๓ ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” (Interpersonal orientation of “Good boy, nice girl” Orientation) บุคคลจะใช้หลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับโดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชมและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น เพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10 -15 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เขาพอใจ และยกย่องชมเชย ทำให้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน

พัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของบิดา มารดาหรือเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม “ดี” หมายถึง พฤติกรรมที่จะทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ หรือไม่ประพฤติผิดเพราะเกรงว่าพ่อแม่จะเสียใจ

ขั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (“Law-and-order” Orientation) จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม พบในอายุ 13 -16 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหน้าที่ของสังคม โดยบุคคลรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของเขาในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้ หรือคาดหวังไว้

เหตุผลทางจริยธรรมในขั้นนี้ ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อยต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้อง คือ คนที่ปฏิบัติตามระเบียบบังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพกฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post - Conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ เป็นหลักจริยธรรมของผู้มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณ ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตาม การตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเอง ปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก กฎเกณฑ์ - กฎหมาย ควรจะตั้งบนหลักความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกของสังคมที่ตนเป็นสมาชิก ทำให้บุคคลตัดสินใจขัดแย้งของตนเองโดยใช้ความคิดไตร่ตรองอาศัยค่านิยมที่ตนเชื่อและยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ จะปฏิบัติตามสิ่งที่สำคัญมากกว่าโดยมีกฎเกณฑ์ของตนเอง ซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป โคลเบอร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคม ถือว่ากฎเกณฑ์ต่างๆเปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พบได้ในวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามมาตรฐานของสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยบุคคลเห็นความสำคัญของคนหมู่มากจึงไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัว ผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม ขั้นนี้เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกสมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรม ได้ใช้ความคิดและเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูก ในขั้นนี้การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล แม้ว่าจะเห็นความสำคัญของสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างบุคคล แต่เปิดให้มีการแก้ไข โดยคำนึงถึงประโยชน์และสถานการณ์แวดล้อมในขณะนั้น

ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) เป็นขั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้ว ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงความถูกต้องยุติธรรมยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ มีความยึดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติด้วยความยุติธรรม และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล ละอาย

และเกรงกลัวต่อบาป พบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญาขั้นนี้เป็นหลักการมาตรฐาน จริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชนและเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นมโนธรรมของแต่ละบุคคลที่เลือกยึดถือ

โคลเบิร์ต เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม นอกจากนั้น โคลเบิร์ต ยังพบว่า ส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11-25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งซึ่งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา บ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมได้มาจากการพัฒนาการทางความคิด ในขณะที่เด็กได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้ที่มีความสามารถได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาพัฒนาทางจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นไปได้รวดเร็ว โคลเบิร์ต เชื่อว่า การพัฒนาทางจริยธรรมนั้นมิใช่การรับความรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่างๆที่อาจจะขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอน ในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม

ส่วนการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบิร์ต เชื่อว่าเป็นไปตามนั้น จากขั้นที่หนึ่งผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไป จะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงทุกทีจนถูกทิ้งไปในที่สุด นอกจากนั้น มนุษย์ทุกคนก็ไม่จำเป็นต้องพัฒนาทางจริยธรรม ไปถึงขั้นสุดท้ายแต่อาจจะหยุดชะงักที่ขั้นใดขั้นหนึ่งที่ต่ำกว่าได้ โคลเบิร์ตพบว่า ผู้ใหญ่ส่วนมากจะพัฒนาการถึงขั้นที่ 4 เท่านั้น

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมในประเทศไทย ศ.ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) ได้เสนอทฤษฎีที่อธิบายความเกี่ยวข้องของระหว่างลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมของบุคคลได้เป็นอย่างดีทฤษฎีดังกล่าวเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะใช้กับคนไทยในสังคมไทย เพราะผู้สร้างทฤษฎีได้ใช้ความรู้

ประสบการณ์ผลงานวิจัยที่เป็นของตนเองและนักวิจัยอื่น ที่ทำกับคนไทยในสังคมไทยอย่างกว้างขวางเป็นระยะเวลากว่า 20 ปีโดยเสนอในชื่อทฤษฎี “ต้นไม้จริยธรรม” ทฤษฎีดังกล่าวได้นำเสนอเป็นครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ. 2526 และได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับจนปัจจุบันเชื่อว่าเป็นทฤษฎีของไทยที่นำไปสู่การค้นคว้าวิจัยและการประยุกต์เพื่อพัฒนาบุคคลและสังคมได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมเป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีเก่ง และมีสุข ของคนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538) ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานจากผลการวิจัย 12 เรื่อง และทฤษฎีนี้ได้รับการตรวจสอบและมีผลการวิจัยที่สนับสนุนมาตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน ทฤษฎีนี้ถูกนำเสนออยู่ในรูปของต้นไม้ ได้แก่ส่วนที่เป็นราก ส่วนที่เป็นลำต้น และส่วนที่เป็นดอกและผลของผลไม้

- ส่วนแรก คือ ราก ประกอบด้วยรากหลัก 3 ราก ซึ่งแทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ 2) ความเฉลียวฉลาด หรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้าน และการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget (1966) และ 3) ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของบุคคลอื่น จิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้จะเป็จิตลักษณะพื้นฐานของจิตลักษณะ 5 ตัวบนลำต้น และเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของพฤติกรรมของบุคคลในส่วนที่เป็นดอกและผลด้วยดังนั้น บุคคลจะต้องมีจิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ในปริมาณสูงเหมาะสมตามวัย จึงจะทำให้จิตลักษณะอีก 5 ตัวบนลำต้นพัฒนาได้อย่างดี และมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย

- ส่วนที่สอง คือ ส่วนที่เป็นลำต้น อันเป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก 3 ประการ ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ทศนคติค่านิยม และคุณธรรม ทศนคติหมายถึงการเห็นประโยชน์ – โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นซึ่งสอดคล้องกับทศนคติในทฤษฎีของ Ajzen และ Fishbein (1980) ส่วนคุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ส่วนรวมเห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่แล้วมักเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญูความเสียสละ ความซื่อสัตย์เป็นต้น และค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ เช่น ค่านิยมที่จะศึกษาต่อในระดับสูง ค่านิยมในการใช้สินค้าไทย ค่านิยมในด้านการรักษาสุขภาพ เป็นต้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่า สิ่งที่จะกระทำลง

ไปในปัจจุบัน จะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถในการอดได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้4) ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่ เกิดจากการกระทำของตนเอง มิใช่เกิดจากโชคเคราะห์ความบังเอิญหรือการควบคุมของคนอื่นเป็นความรู้สึกในการทำนายได้ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Locus of Control ของ Rotter (1966) และ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1963)

จิตลักษณะทั้ง 5 ประการนี้เป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่น่าปรารถนาที่เปรียบเสมือนดอก และผลบนต้นไม้ไม่นอกจากนี้ศ.ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ยังเสนอว่า ควรใช้จิตลักษณะทั้ง 5 ประการบนลำต้นร่วมกับจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก 3 ประการ ในการอธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า จะต้องใช้จิตลักษณะเพียงตัวเดียวหรือน้อยตัว จะไม่ช่วยให้นักวิจัยและนักพัฒนาเข้าใจการกระทำของบุคคลได้อย่างน่ามั่นใจ

- ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ซึ่งแสดงพฤติกรรมทำความดีละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดีและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนเก่ง พฤติกรรมของคนดีและเก่งสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2548) คือ

ข้อหนึ่ง พฤติกรรมของคนดีประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

1) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่เป็นการทำร้ายหรือทำลายตนเอง เช่น พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเอง พฤติกรรมการบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด พฤติกรรมไม่เล่นการพนัน เป็นต้น

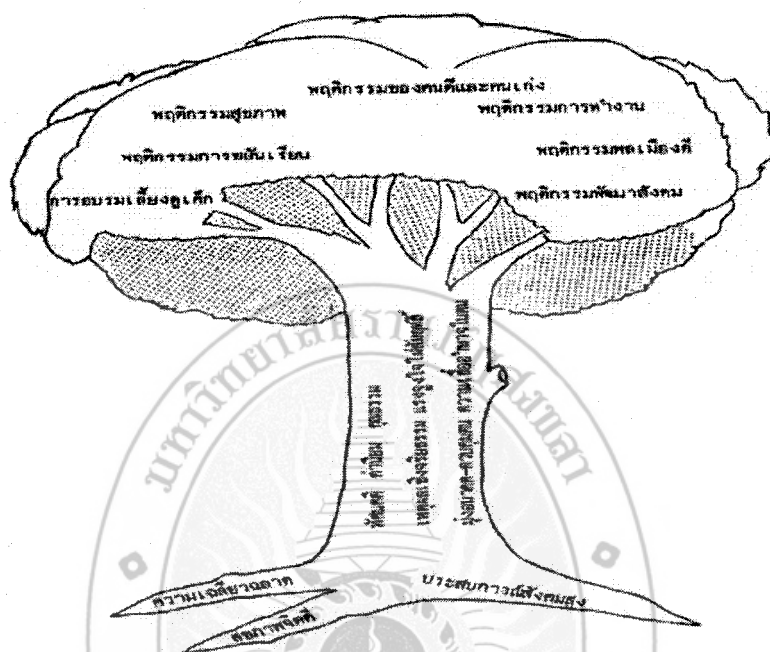
2) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ทำร้าย ทำลาย หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษ ไม่ก้าวร้าว พฤติกรรมการขับชื้ออย่างมีมารยาท พฤติกรรมซื่อสัตย์ เป็นต้น

ข้อสอง พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

1) พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมอบรมเลี้ยงดูเด็ก พฤติกรรมการปกครองของหัวหน้า พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่และพฤติกรรมเคารพกฎหมาย เป็นต้น

2) พฤติกรรมพัฒนา เช่น พฤติกรรมพัฒนาตนเอง (เช่น พฤติกรรมใฝ่รู้พฤติกรรมรักการอ่าน เป็นต้น) พฤติกรรมพัฒนาผู้อื่น (เช่น พฤติกรรมการสนับสนุนให้ผู้อื่นปลอดภัยในการทำงาน

พฤติกรรมกาเป็นกัลยาณมิตร พฤติกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนป้องกันโรคเอดส์เป็นต้น) และพฤติกรรมพัฒนาสังคม (เช่น พฤติกรรมอาสา เป็นต้น)

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมระบุงิตลักษณะ 8 ประการ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2544)

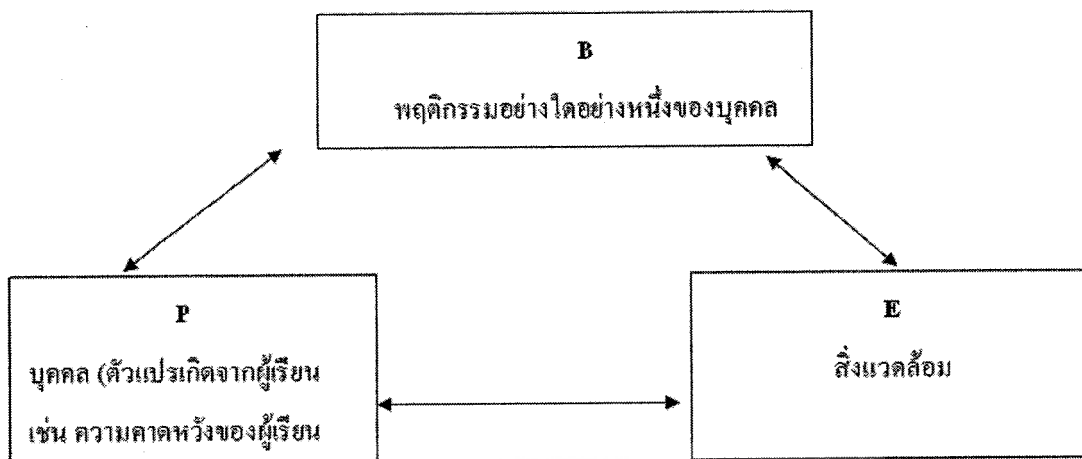
ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bandura

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีของศาสตราจารย์บันดูรา แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford) ประเทศสหรัฐอเมริกา บันดูรามีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Bandura, 1963) จึงเรียกการเรียนรู้จากการสังเกตว่า “การเรียนรู้โดยการสังเกต” หรือ “การเลียนแบบ” และเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวอยู่เสมอ บันดูราอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน บันดูรา 1969-1971 จึงเปลี่ยนชื่อทฤษฎีการเรียนรู้ของท่านว่า การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) แต่ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากบันดูราพบจากการทดลองว่า สาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยการสังเกต คือ ผู้เรียนจะต้องเลือกสังเกตสิ่งที่ต้องการเรียนรู้โดยเฉพาะ และสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ผู้เรียนจะต้องมีการเข้ารหัส (Encoding) ในความทรงจำระยะยาวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องสามารถ

ที่จะประเมินได้ว่าตนเลียนแบบได้ดีหรือไม่ดีอย่างไร และจะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วย (metacognitive) บันดูรา Bandura, 1986 จึงสรุปว่า การเรียนรู้โดยการสังเกตจึงเป็นกระบวนการทางการรู้คิดหรือพุทธิปัญญา (Cognitive Processes) การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Observational Learning หรือ Modeling) บันดูรา (Bandura) มีความเห็นว่าทั้งสิ่งแวดล้อม และตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน บันดูรากล่าวว่า คนเรามีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเราอยู่เสมอการเรียนรู้เกิดจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) สำหรับตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจจะเป็นตัวสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบที่เห็นในโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์หรืออาจจะเป็นรูปภาพการ์ตูนหนังสือก็ได้ นอกจากนี้ คำบอกเล่าด้วยคำพูดหรือข้อมูลที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็เป็นตัวแบบได้ การเรียนรู้โดยการสังเกตไม่ใช่การลอกแบบจากสิ่งที่สังเกตโดยผู้เรียนไม่คิด คุณสมบัติของผู้เรียนมีความสำคัญ เช่น ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถที่จะรับรู้สิ่งเร้า และสามารถสร้างรหัสหรือกำหนดสัญลักษณ์ของสิ่งที่สังเกตเก็บไว้ในความจำระยะยาว และสามารถเรียกใช้ในขณะที่ต้องแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ บันดูราได้เริ่มทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือการเลียนแบบ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา ได้ทำการวิจัยเป็นโครงการระยะยาว และได้ทำการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ละอย่าง โดยใช้กลุ่มทดลองและควบคุมอย่างละเอียด และเป็นขั้นตอน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการวิจัยที่บันดูราและผู้ร่วมงานเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกตผลการวิจัยที่ได้รับความสนใจจากนักจิตวิทยาเป็นอันมาก และมีผู้นำไปทำงานวิจัยโดยใช้สถานการณ์แตกต่างกันไป ผลที่ได้รับสนับสนุนข้อสรุปของศาสตราจารย์บันดูราเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต การทดลองอันแรกโดย บันดูรา รอส และรอส (Bandura, Ross & Ross, 1961) เป็นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการสังเกต บันดูราและผู้ร่วมงานได้แบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งให้เห็นตัวอย่างจากตัวแบบที่มีชีวิต แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กกลุ่มที่สองมีตัวแบบที่ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และเด็กกลุ่มที่สามไม่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมให้ดูเป็นตัวอย่าง ในกลุ่มมีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวการทดลองเริ่มด้วยเด็กและตัวแบบเล่นตุ๊กตา (Tinker Toys) สักครู่หนึ่งประมาณ 1 – 10 นาที ตัวแบบลุกขึ้นต้อย เตะ หุบ ตุ๊กตาที่ทำด้วยยางแล้วเป่าลม ฉะนั้นตุ๊กตาจึงทนการต้อยหรือแม้ว่าจะนั่งทับหรือยืนก็ไม่แตก สำหรับเด็กกลุ่มที่สอง เด็กเล่นตุ๊กตาใกล้ ๆ กับตัวแบบ แต่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวให้ดูเป็นตัวอย่าง เด็กกลุ่มที่สามเล่นตุ๊กตาโดยไม่มีตัวแบบ หลังจากเล่นตุ๊กตาแล้วแม้ผู้ทดลองพาเด็กไปดูห้องที่มีตุ๊กตาที่นำเล่นมากกว่า แต่บอกว่าห้ามจับตุ๊กตา เพื่อจะ

ให้เด็กรู้สึกคับข้องใจ เสร็จแล้วนำเด็กไปอีกห้องหนึ่งที่ละคน ซึ่งมีตุ๊กตาหลายชนิดวางอยู่และมีตุ๊กตาทายที่เหมือนกับตุ๊กตาที่ตัวแบบตะตอยและทุบรวมอยู่ด้วย ผลการทดลองพบว่า เด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ตะตอยทุบ รวมทั้งนั่งทับตุ๊กตาทายเหมือนกับที่สังเกตจากตัวแบบแสดงและค่าเฉลี่ย (Mean) ของพฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงโดยเด็กกลุ่มนี้ทั้งหมดสูงกว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กกลุ่มที่สองและกลุ่มที่สาม การทดลองที่สองก็เป็นการทดลองของบันดูรา ร็อส และ ร็อส (1963) วิธีการทดลองเหมือนกับการทดลองที่หนึ่งแต่ใช้ภาพยนตร์แทนของจริง โดยกลุ่มหนึ่งดูภาพยนตร์ที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว อีกกลุ่มหนึ่งดูภาพยนตร์ที่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลของการทดลองที่ได้เหมือนกับการทดลองที่หนึ่ง คือ เด็กที่ดูภาพยนตร์ที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่ดูภาพยนตร์ที่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว บันดูรา และ เม็นลอฟ (Bandura & Menlove, 1968) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเด็ก ซึ่งมีความกลัวสัตว์เลื้อย เช่น สุนัข จนกระทั่งพยายามหลีกเลี่ยงหรือไม่ปฏิบัติสัมพันธ์กับสัตว์เลื้อย บันดูราและเม็นลอฟได้ให้เด็กกลุ่มหนึ่งที่มีความกลัวสุนัขได้สังเกตตัวแบบที่ไม่กลัวสุนัข และสามารถจะเล่นกับสุนัขได้อย่างสนุก โดยเริ่มจากการค่อย ๆ ให้ตัวแบบเล่น ตะ และพูดกับสุนัขที่อยู่ในกรงจนกระทั่งในที่สุดตัวแบบเข้าไปอยู่ในกรงสุนัข ผลของการทดลองปรากฏว่าหลังจากสังเกตตัวแบบที่ไม่กลัวสุนัข เด็กจะกล้าเล่นกับสุนัขโดยไม่กลัว หรือพฤติกรรมของเด็กที่กล้าที่จะเล่นกับสุนัขเพิ่มขึ้นและพฤติกรรมที่แสดงว่ากลัวสุนัขจะลดน้อยไป การทดลองของบันดูราที่เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบมีผู้นำไปทำซ้ำ ปรากฏผลการทดลองเหมือนกับบันดูราได้รับ นอกจากนี้มีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ใช้แบบการเรียนรู้ โดยวิธีการสังเกตในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

1. บันดูราได้ให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน บันดูราเชื่อว่าทั้งบุคคลที่ต้องการจะเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของพฤติกรรม และได้อธิบายการปฏิสัมพันธ์ ดังนี้

(ที่มา : สุรางค์ ไคว์ตระกูล, จิตวิทยาการศึกษา, 2554 : 238)

ภาพที่ 2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bandura

2. บันดูราได้ให้ความแตกต่างของการเรียนรู้ (Learning) และการกระทำ (Performance) ถือว่าความแตกต่างนี้สำคัญมาก เพราะคนอาจจะเรียนรู้อะไรหลายอย่างแต่ไม่กระทำ บันดูราได้สรุปว่าพฤติกรรมของมนุษย์อาจจะแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท

- 2.1 พฤติกรรมสนองตอบที่เกิดจากการเรียนรู้ ผู้ซึ่งแสดงออกหรือกระทำสม่ำเสมอ
- 2.2 พฤติกรรมที่เรียนรู้แต่ไม่เคยแสดงออกหรือกระทำ
- 2.3 พฤติกรรมที่ไม่เคยแสดงออกทางการกระทำ เพราะไม่เคยเรียนรู้จริง ๆ

3. บันดูราไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะคงตัวอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวก็คาดหวังว่าผู้อื่นจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อตนด้วย ความหวังนี้ก็ส่งเสริมให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และผลพวงก็คือว่าเด็กอื่น (แม้ว่าจะไม่ก้าวร้าว) ก็แสดงพฤติกรรมตอบสนองแบบก้าวร้าวด้วย และเป็นเหตุให้เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวยิ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการย้ำความคาดหวังของตน บันดูราสรุปว่า “เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะสร้างบรรยากาศก้าวร้าวรอบ ๆ ตัว จึงทำให้เด็กอื่นที่มีพฤติกรรมอ่อนโยนไม่ก้าวร้าวแสดงพฤติกรรมตอบสนองก้าวร้าว เพราะเป็นการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่ก้าวร้าว”

ขั้นของการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบ บันดูรากล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมด้วยการรู้คิดจากการเลียนแบบมี 2 ขั้น คือ ขั้นแรกเป็นขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ขั้นที่ 2 เรียกว่าขั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระทำ

หรือไม่กระทำก็ได้ การแบ่งชั้นของการเรียนรู้แบบนี้ทำให้ทฤษฎีการเรียนรู้ของบันดูราแตกต่างจากทฤษฎีพฤติกรรมนิยมชนิดอื่น ๆ การเรียนรู้ที่แบ่งออกเป็น 2 ชั้น อาจจะแสดงด้วยแผนผังดังต่อไปนี้

แผนผังที่ 1 ชั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบชั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญเป็นลำดับ 3 ลำดับ

แผนผังที่ 2 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขึ้นกับการรับมาซึ่งการเรียนรู้ ส่วนประกอบทั้ง 3 อย่าง ของการรับมาซึ่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Processes) ความใส่ใจที่เลือกสิ่งเร้ามีบทบาทสำคัญในการเลือกตัวแบบสำหรับชั้นการกระทำ (Performance) นั้น ขึ้นอยู่กับผู้เรียน เช่น ความสามารถทางด้านร่างกาย ทักษะต่าง ๆ รวมทั้งความคาดหวังที่จะได้รับแรงเสริมซึ่งเป็นแรงจูงใจกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตบันดูรา (Bandura, 1977) ได้อธิบายกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้โดยตัวแบบว่ามีทั้งหมด 4 อย่างคือ

1. กระบวนการความใส่ใจ (Attention Process)
2. กระบวนการจดจำ (Retention Process)
3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction Process)
4. กระบวนการการจูงใจ (Motivation Process)

แผนผังที่ 3 กระบวนการในการเรียนรู้โดยการสังเกต

กระบวนการความใส่ใจ (Attention Process) ความใส่ใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น การเรียนรู้แบบนี้ความใส่ใจจึงเป็นสิ่งแรก que ผู้เรียนจะต้องมี บันดูรา กล่าวว่าผู้เรียนจะต้องรับรู้ส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมของผู้ที่เป็นตัวแบบ องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อความใส่ใจของผู้เรียนมีหลายอย่าง เช่น เป็นผู้ที่มีเกียรติสูง (High Status) มีความสามารถสูง (High Competence) หน้าตาดี รวมทั้งการแต่งตัว การมีอำนาจที่จะให้รางวัลหรือลงโทษ คุณลักษณะของผู้เรียนก็มีความสัมพันธ์กับกระบวนการใส่ใจ ตัวอย่างเช่น วัยของผู้เรียน ความสามารถทางด้านพุทธิปัญญา ทักษะทางการใช้มือและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งตัวแปรทางบุคลิกภาพของผู้เรียน เช่น ความรู้สึกว่าคุณนั้นมีค่า (Self-Esteem) ความต้องการและทัศนคติของ ผู้เรียน ตัวแปรเหล่านี้มักจะเป็นสิ่งจำกัดขอบเขตของการเรียนรู้โดยการสังเกต ตัวอย่างเช่น ถ้าครูต้องการให้เด็กวัยอนุบาลเขียนพยัญชนะไทยที่ยาก ๆ เช่น สม ม โดยพยายามแสดงการเขียนให้ดูเป็นตัวอย่าง ทักษะการใช้กล้ามเนื้อในการเคลื่อนไหวของเด็กวัยอนุบาลยังไม่พร้อมฉะนั้นเด็กวัยอนุบาลบางคนจะเขียนหนังสือตามที่ครูคาดหวังไม่ได้

กระบวนการจดจำ (Retention Process) บันดูรา อธิบายว่า การที่ผู้เรียนหรือผู้สังเกตสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ก็เป็นเพราะผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำระยะยาว บันดูรา พบว่าผู้สังเกตที่สามารถอธิบายพฤติกรรม หรือการกระทำของตัวแบบด้วยคำพูด หรือสามารถมีภาพพจน์สิ่งที่ตนสังเกตไว้ในใจจะเป็นผู้ที่สามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้โดยการสังเกตได้ดีกว่าผู้ที่เพียงแต่ดูเฉย ๆ หรือทำงานอื่นในขณะที่ดูตัวแบบไปด้วย สรุปแล้วผู้สังเกตที่สามารถระลึกถึงสิ่งที่สังเกตเป็นภาพพจน์ในใจ (Visual Imagery) และสามารถเข้ารหัสด้วยคำพูดหรือถ้อยคำ (Verbal Coding) จะเป็นผู้ที่สามารถแสดงพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวแบบได้แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนาน ๆ และนอกจากนี้ถ้าผู้สังเกตหรือ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้เห็นตัวแบบแสดงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ซ้ำก็จะเป็นการช่วยความจำให้ดียิ่งขึ้น

กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ (Reproduction Process) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเป็นกระบวนการที่ผู้เรียน แปรสภาพ (Transform) ภาพพจน์ (Visual Image) หรือสิ่งที่จำไว้เป็นการเข้ารหัสเป็นถ้อยคำ (Verbal Coding) ในที่สุดแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ ปัจจัยที่สำคัญของกระบวนการนี้คือ ความพร้อมทางด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้เรียน ถ้าหากผู้เรียนไม่มีความพร้อมก็จะไม่สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ บันดูรา กล่าวว่าการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบไม่ใช่เป็นพฤติกรรมที่ลอกแบบอย่างตรงไปตรงมา การเรียนรู้โดยการสังเกตประกอบด้วยกระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Process) และความพร้อมทางด้านร่างกายของผู้เรียน ฉะนั้นในขั้นการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) ของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกันไป ผู้เรียนบางคนก็อาจจะทำได้ดีกว่าตัวแบบที่ตนสังเกตหรือบางคนก็สามารถเลียนแบบได้เหมือนมาก บางคนก็อาจจะทำได้ไม่เหมือนกับตัวแบบเพียงแต่คล้ายคลึงกับตัวแบบมีบางส่วนเหมือนบางส่วนไม่เหมือนกับตัวแบบ และผู้เรียนบางคนจะไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ฉะนั้น บันดูรา จึงให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีหน้าที่เป็นตัวแบบ เช่น ผู้ปกครองหรือครูควรให้ผลย้อนกลับที่ต้องตรวจสอบแก้ไข (Correcting Feedback) เพราะจะเป็นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนหรือผู้สังเกตมีโอกาสทบทวนในใจว่าการแสดงพฤติกรรมของตัวแบบมีอะไรบ้าง และพยายามแก้ไขให้ถูกต้อง

กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) บันดูราอธิบายว่า แรงจูงใจของผู้เรียนที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่ตนสังเกต เนื่องจากความคาดหวังว่า การเลียนแบบจะนำประโยชน์มาใช้ เช่น การได้รับแรงเสริมหรือรางวัล หรืออาจจะนำประโยชน์บางสิ่งบางอย่างมาเข้าร่วมทั้งการคิดว่าการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบจะทำให้ตนหลีกเลี่ยงปัญหาได้ ในห้องเรียน

เวลาครูให้รางวัลหรือลงโทษพฤติกรรมของนักเรียน คนใดคนหนึ่งนักเรียนทั้งห้องก็จะเรียนรู้โดยการสังเกตและเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมหรือไม่แสดงพฤติกรรม เวลานั้นนักเรียนแสดงความประพฤติดี เช่น นักเรียนคนหนึ่งทำการบ้านเรียบร้อยถูกต้องแล้วได้รับรางวัลชมเชยจากครูหรือให้สิทธิพิเศษก็จะเป็นตัวแบบให้แก่ นักเรียนคนอื่น ๆ พยายามทำการบ้านมาส่งครูให้เรียบร้อย เพราะมีความคาดหวังว่าคงจะได้รับแรงเสริมหรือรางวัลบ้าง ในทางตรงข้ามถ้านักเรียนคนหนึ่งถูกทำโทษเนื่องจากเอาของมารับประทานในห้องเรียน ก็จะเป็นตัวแบบของพฤติกรรม ที่นักเรียนทั้งชั้นจะไม่ปฏิบัติตามแม้ว่าบ้านครูจะกล่าวถึงความสำคัญของแรงเสริมบอกว่ามีผลต่อพฤติกรรมที่ผู้เรียนเลียนแบบตัวแบบแต่ความหมายของความสำคัญของแรงเสริมนั้นแตกต่างกันกับของสกินเนอร์ (Skinner) ในทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอแรนท์ (Operant Conditioning) แรงเสริมในทฤษฎี การเรียนรู้ในการสังเกตเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ แต่แรงเสริมในทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอแรนท์นั้น แรงเสริมเป็นตัวที่จะทำให้ความถี่ของพฤติกรรมที่อินทรีย์ได้แสดงออกอยู่แล้วให้มีเพิ่มขึ้น อีกประการหนึ่งในทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการสังเกตคือความคาดหวังของผู้เรียนที่จะได้รับรางวัลหรือผลประโยชน์จากพฤติกรรมที่แสดงเหมือนเป็นตัวแบบ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้สังเกตแสดงออก แต่สำหรับการวางเงื่อนไขแบบโอเปอแรนท์ แรงเสริมเป็นสิ่งที่มาจากภายนอกจะเป็นอะไรก็ได้ไม่เกี่ยวกับตัวของผู้เรียน

ปัจจัยที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกต

1. ผู้เรียนจะต้องมีความใส่ใจ (Attention) ที่จะสังเกตตัวแบบ ไม่ว่าเป็นการแสดงโดยตัวแบบจริงหรือตัวแบบสัญลักษณ์ ถ้าเป็นการอธิบายด้วยคำพูดผู้เรียนก็ต้องตั้งใจฟังและถ้าจะต้องอ่านคำอธิบายก็ต้องมีความตั้งใจที่จะอ่าน
2. ผู้เรียนจะต้องเข้ารหัสหรือบันทึกสิ่งที่สังเกตหรือสิ่งที่รับรู้ไว้ในความจำระยะยาว
3. ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ และควรจะทำซ้ำเพื่อจะให้จำได้
4. ผู้เรียนจะต้องรู้จักประเมินพฤติกรรมของตนเองโดยใช้เกณฑ์ (Criteria) ที่ตั้งขึ้นด้วยตนเองหรือโดยบุคคลอื่น

ความสำคัญของการควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง (Self-Regulation)

ความสามารถที่จะควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง โดยการที่เข้าใจถึงผลที่เกิดตามมาของพฤติกรรม (Consequences) มีความสำคัญมาก บันดูรากล่าวว่า ถ้าผลที่เกิดตามมาจากพฤติกรรมของผู้เรียนคือรางวัล ผู้เรียนก็必将มีความพอใจในพฤติกรรมของตนเอง แต่ถ้าผลที่เกิดตามมาเป็นการลงโทษก็จะก่อให้เกิดความไม่พอใจ ทั้งความพอใจหรือไม่พอใจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมาตรฐานของพฤติกรรมที่ผู้แสดงพฤติกรรมได้ตั้งไว้ ผลของการวิจัยเกี่ยวกับการตั้ง

มาตรฐานหรือเกณฑ์ที่จะประเมินพฤติกรรมของตนเองพบว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีตัวแบบ ซึ่งตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานของพฤติกรรมที่ต่ำจะเป็นเด็กที่ไม่พยายามที่จะทำให้ดีขึ้น เพียงแต่ทำพอไปได้ตามที่ตัวแบบได้กำหนดไว้เท่านั้น ส่วนเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีตัวแบบที่ตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานของพฤติกรรมไว้สูง จะมีความพยายามเพื่อจะพิสูจน์ว่าตนเองทำได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าการตั้งเกณฑ์ของพฤติกรรมไว้สูงจะเป็นสิ่งที่ดีก็ตาม ผู้ตั้งเกณฑ์จะต้องคำนึงว่าจะต้องเป็นเกณฑ์ที่ผู้เรียนจะสามารถจะทำได้เหมือนจริง (Realistic) เพราะถ้าตั้งเกณฑ์เกินความสามารถจริงของเด็ก เด็กก็จะประสบความผิดหวัง มีความท้อแท้ใจ ไม่พยายามที่จะประกอบพฤติกรรม (Kalory, 1977) ในกรณีที่เกณฑ์ที่ตั้งไว้สูงพอที่จะทำให้ผู้เรียนพยายามประกอบพฤติกรรมถ้าผู้เรียนทำได้ก็จะเกิดความพอใจเป็นแรงเสริมด้วยตนเอง (Self-Reinforcement) และทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ (Bandura, 1982) ความสำคัญของแรงจูงใจของผู้เรียนในการเรียนรู้โดยการสังเกต ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า แรงเสริมด้วยตนเอง เป็นตัวแปรที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมตามเกณฑ์ของความสัมฤทธิ์ผลที่ตั้งไว้ บันดูรา (1977) เชื่อว่าการเรียนรู้โดยการสังเกตเกิดขึ้นในชั้นการจดจำ ในชั้นการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ผู้เรียนอาจจะไม่แสดงพฤติกรรมหรือแสดงพฤติกรรมเพียงบางส่วนของ การเรียนรู้ในชั้นการเก็บจำก็ได้ ฉะนั้น ครูที่ทราบความสำคัญของแรงจูงใจของผู้เรียนก็ควรจะสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนที่นักเรียนสามารถจะประเมินพฤติกรรมของตนเองได้ โดยใช้เกณฑ์ของสัมฤทธิ์ผลสูงแต่อยู่ในขอบเขตความสามารถของผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้ประสบความสำเร็จและมีความพอใจซึ่งเป็นแรงเสริมด้วยตนเองและเกิดมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ต่อไป

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow is Theory of Need Gratification)

มาสโลว์ (Maslow) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยม ซึ่งนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เกิดมาดีและพร้อมที่จะทำสิ่งดี ถ้าความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มาสโลว์ (Maslow) เป็นผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้าถึงความต้องการของมนุษย์ โดยมองเห็นว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น ซึ่งความต้องการมนุษย์ มีมากมายหลายอย่างด้วยกัน เขาได้นำความต้องการเหล่านั้นมาจัดเรียงเป็นลำดับจากขั้นต่ำไปขึ้นสูงสุดเป็น 5 ขั้น ด้วยกัน

1. ความต้องการด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ต้องการขจัดความเจ็บป่วย และต้องการรักษาความสมดุลของร่างกาย ทุกคนต้องการสิ่งเหล่านี้

๑
370.114
๘147

เหมือนกัน อาจแตกต่างกันเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเพศ วัย และสถานการณ์ ฯลฯ ความต้องการปัจจัย 4 ดังกล่าวข้างต้น หากเพียงพอแล้ว มนุษย์จะพัฒนาในขั้นต่อไป

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (safety needs) เมื่อได้รับความพึงพอใจทางด้านร่างกายแล้ว มนุษย์จะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สองคือ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย สิ่งที่แสดงถึงความต้องการขั้นนี้คือ การที่มนุษย์ชอบอยู่อย่างสงบ มีระเบียบวินัย ไม่รุกรานผู้อื่น ความต้องการระดับนี้อาจแยกย่อยได้ดังนี้

2.1 ความมั่นคงในครอบครัว การมีบ้านแข็งแรงปลอดภัย มีความรักใคร่ปรองดองกันในครอบครัว

2.2 ความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ มีรายได้ยุติธรรม ไม่ถูกไล่ออก งานไม่เสี่ยงอันตราย ผู้บังคับบัญชามีความยุติธรรม ฯลฯ

2.3 มีหลักประกันชีวิต เช่น มีผู้ดูแลเอาใจใส่ยามชรา ยามเจ็บไข้

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (belongingness and love needs) ความต้องการระดับนี้แยกย่อยได้ดังนี้

3.1 ความต้องการมีเพื่อน

3.2 ความต้องการการยอมรับจากกลุ่ม

3.3 ต้องการแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม

3.4 ต้องการรักคนอื่นและได้รับความรักจากคนอื่น

3.5 ต้องการความรู้สึกว่าสังคมเป็นของตน

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และความภาคภูมิใจ (self-esteem needs) ได้แก่

4.1 ต้องการยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอ

4.2 ต้องการเกียรติยศชื่อเสียงจากสังคม

4.3 ต้องการนับถือตนเอง มีความมั่นใจตนเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น

4.4 ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น

4.5 ต้องการความมั่นใจในตนเอง และรู้สึกตนเองมีคุณค่า

5. ความต้องการตระหนักในตนเอง (self-actualization need) ได้แก่

5.1 ต้องการรู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง เปิดใจรับฟังคำวิจารณ์โดยไม่โกรธ

5.2 ต้องการรู้จักแก้ไขตนเองในส่วนที่ยังบกพร่อง

5.3 ต้องการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับตนเอง

5.4 ต้องการค้นพบความจริง พร้อมทั้งจะเปิดเผยตนเองโดยไม่มีการปกป้อง

5.5 ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จด้วยตัวเอง

แนวคิดตามทฤษฎีของมาสโลว์ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม บุคคลที่พัฒนาถึงขั้นตระหนักในตนเอง (self-actualization) เป็นบุคคลที่มีจริยธรรม มีวินัยในตนเอง และมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย การพัฒนาจากขั้นต้นไปสู่ขั้นต่อ ๆ ไปนั้น ต้องอาศัยความ “พอ” ของบุคคล ซึ่งความพอนี้ นอกจากจะขึ้นกับสภาพทางกายแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความรู้สึกพอดีด้วย จึงมิได้หมายความว่าทุกคนจะต้องได้รับการสนองตอบความต้องการพื้นฐานเท่า ๆ กัน แต่เป็นไปตามลำดับขั้นเหมือน ๆ กัน

พรรณี ข. เจนจิต (2538: 461-476) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์ว่ามาสโลว์กำหนดความต้องการของมนุษย์จากขั้นต่ำสุดไปสู่ขั้นสูงสุดเป็น 7 ขั้นด้วยกัน โดยที่มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นสูงต่อไป ถ้าความต้องการในขั้นต้น ๆ ได้รับการตอบสนองแล้ว ลำดับ 7 ขั้นของความต้องการมีดังนี้

ความต้องการทางสุนทรียะ

ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ

ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเอง

ความต้องการการยอมรับและได้รับการยอมรับ

ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ

ความต้องการความปลอดภัย

ความต้องการทางด้านร่างกาย

Abraham H. Maslow, "A Theory of Human Motivation" Psychological Review vol. 50. 1943. PP 340-396. อ้างในพรรณี ข. เจนจิต 2538 : 463

ความต้องการทั้ง 7 ขั้น มาสโลว์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ความต้องการขั้นที่ 1 - 4 เรียกว่า "ความต้องการขั้นต่ำ"

กลุ่มที่ 2 ความต้องการขั้นที่ 5 - 7 เรียกว่า "ความต้องการขั้นสูง"

ซึ่งความต้องการของ 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน ดังนี้

ความต้องการขั้นต่ำ

1. มนุษย์ทำทุกวิถีทางเพื่อให้สำเร็จหรือขจัดความต้องการขั้นต่ำ เช่น เมื่อหิว ก็ต้องหาอาหารมากินเพื่อขจัดความหิว

2. แรงจูงใจอันเนื่องมาจากความต้องการขั้นต่ำจะนำไปสู่การกระทำเพื่อลดความตึงเครียดต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ร่างกายอยู่ในสภาพสมดุล เช่น คนที่ต้องการการยอมรับนับถือจะทำทุกสิ่งให้ได้มาซึ่งการยอมรับนับถือ ความมีชื่อเสียง

3. การที่มนุษย์สามารถสนองความต้องการขั้นต่ำ ทำให้หลีกเลี่ยงจากความทุกข์หรือความเจ็บป่วยได้ เช่น อากาศหนาว เราจะนอนไม่หลับจนกว่าจะได้เสื้อหรือผ้าห่มจึงจะนอนหลับ

4. การที่มนุษย์สามารถสนองความต้องการขั้นต่ำจะรู้สึกที่พ้นจากความทุกข์ พ้นจากความกระวนกระวาย จะเกิดความรู้สึกว่าไม่ต้องการสิ่งใดอีกแล้วในขณะนั้น

5. การสนองความต้องการขั้นต่ำจะมีลักษณะเป็นครั้งคราว หรือเป็นเป็นเวลา และมีลักษณะที่ไขว่หน้าไปในแต่ละครั้ง

6. ความต้องการขั้นต่ำซึ่งต้องการการตอบสนอง จากปัจจัยภายนอกนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนมีประสบการณ์ร่วมกัน เช่น รู้ว่าความหิวเป็นเช่นไร หรือความต้องการความรัก การยอมรับจากกลุ่มเป็นอย่างไร

7. ความสนองต้องการขั้นต่ำ ซึ่งต้องการอาศัยปัจจัยภายนอกนั้น ส่วนใหญ่ผู้อื่นเป็นผู้สนองให้ ซึ่งจะทำให้คนเกิดความรู้สึกที่ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น ซึ่งจะนำความรู้สึกไม่เป็นตัวของตัวเอง ทำอะไรต้องคอยระมัดระวังการยอมรับของผู้อื่นคอยดูว่า ผู้อื่นจะคิดอย่างไรกับตน

8. คนที่มีลักษณะของความต้องการขั้นต่ำ ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่คอยพึ่งพาผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่เห็นว่าจะสนองความต้องการให้ได้ ซึ่งจะกลายเป็นคนสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นในวงจำกัด ไม่สนใจที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่สามารถทำประโยชน์ให้ได้

9. คนที่มีลักษณะของความต้องการขั้นต่ำ มีแนวโน้มจะยึดตนเป็นศูนย์กลาง ไม่คอยคำนึงถึงปัญหา มักจะคำนึงถึงเรื่องส่วนตัว

10. คนที่มีลักษณะของความต้องการขั้นต่ำ จะช่วยตัวเองไม่ได้ ต้องคอยขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เมื่อเข้าที่คับขันหรือประสบปัญหายุ่งยากต่างๆ

ความต้องการขั้นสูง

1. มนุษย์จะแสวงหาความพึงพอใจขั้นสูงสุด เช่น แสวงหาความรู้ หรือทำประโยชน์ให้สังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน นอกจากความพึงพอใจ

2. แรงจูงใจที่เนื่องมาจากความต้องการขั้นสูง จะทำให้คนมีความสบายใจอยู่ได้แม้ในสภาพที่มีความตึงเครียด เช่น ทนได้แม้แต่คำนิทาว่าร้าย ไม่สะดุ้งสะเทือนเพราะตระหนักถึงความสามารถที่ตนจะทำประโยชน์ให้แก่สังคมเกินกว่าจะไปสนใจคำพูดของคนบางคนหรือคำพูดของคนบางกลุ่ม

3. การที่สามารถสนองความต้องการขั้นสูงได้ จะทำให้เกิดความสุข มีสุขภาพจิตดี เช่น คนที่มีความปรารถนาจะศึกษาค้นคว้าโดยมิได้มีสิ่งล่อใจอื่นใด จะมีความสุข ความอึดใจมากกว่าการกระทำที่หวังสิ่งตอบแทน

4. การสนองความต้องการขั้นสูง จะนำไปสู่ความพึงพอใจและความปรารถนา จะแสวงหาความสุข ในขั้นต่อไป เช่นการแสวงหาโดยมิได้หวังสิ่งตอบแทนจะทำให้ผู้ที่แสวงหาเกิดความสุข ความพึงพอใจ โดยไม่มีที่สิ้นสุด

5. การสนองความต้องการขั้นสูง เป็นเรื่องต่อเนื่องกันไปไม่มีที่สิ้นสุด

6. ความต้องการขั้นสูง เป็นประสบการณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้เพราะความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น บางคนฟังดนตรี หรือมองพระจันทร์แล้วเกิดความซาบซึ้งจนน้ำตาไหล ซึ่งเป็นความรู้สึกเกินกว่าจะบรรยายให้ผู้ได้รับทราบได้

7. การสนองความต้องการขั้นสูงนั้น แต่ละคนจะเป็นผู้สนองความต้องการให้กับตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพึ่งตนเองหรือนำตนเองได้ เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องวิตกกังวลว่าใครจะคิดอย่างไรกับตน ซึ่งสามารถทำงานได้เต็มที่

8. คนที่มีลักษณะของความต้องการขั้นสูง จะเป็นคนที่พึ่งตนเองได้ จะเป็นผู้สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับคนทั่วไป ไม่ใช่สร้างสัมพันธเฉพาะกับคนที่จะทำประโยชน์ให้เท่านั้น

9. คนที่มีลักษณะของความต้องการขั้นสูง จะเป็นคนคำนึงถึงปัญหามากกว่า ไม่ค่อยคำนึงถึงเรื่องส่วนตัว เป็นผู้ทำงานเพื่องาน มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

10. คนที่มีลักษณะของความต้องการขั้นสูง จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี แม้เมื่อเข้าที่คับขันทั้งนี้เพราะมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง

แนวคิดของนักจิตวิทยาที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นพื้นฐานประการหนึ่งที่ผู้บริหารควรนำมาพิจารณาประกอบการพิจารณาคุณธรรมจริยธรรมของตนเองและบุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชา เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของตนเองและในปกครองด้วย วิชาจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสาขาหนึ่งของวิทยาศาสตร์ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การกระทำ และการะบวนการคิดไปพร้อมๆ กับการศึกษาถึงเรื่องสติปัญญา ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ การให้เหตุผล เรื่องของตนเอง หรือเรื่องของมนุษย์ และพยายามอธิบายเกี่ยวกับวิธีการปรับตัวของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นทางทฤษฎีจิตวิทยาด้านบุคลิกภาพ จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล จิตวิทยาสังคม ล้วนเป็นเรื่องศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ เหตุแห่งความเป็นมาและผลที่เกิดขึ้น การศึกษาในแนวจิตวิทยา

จึงเป็นการศึกษาที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งคนทั่วไปค่อนข้างยอมรับในหลักการทฤษฎีว่าเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ

แต่อย่างไรก็ตาม การพิจารณาตัดสินว่า เรื่องใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อขอให้ถือตามหลักคำสอนของพระพุทธองค์ ในบทกาลามสูตรที่ว่า การเชื่อสิ่งใดให้ถือปฏิบัติตามหลัก 10 ประการ คือ อย่าเชื่อเพราะฟังตามกันมา อย่าเชื่อเพราะถือปฏิบัติสืบต่อกันมา อย่าเชื่อเพราะเสียงเล่าลือ อย่าเชื่อเพราะการอ้างตำราหรือคัมภีร์ อย่าเชื่อด้วยว่าเป็นตรรกะ อย่าเชื่อด้วยการอนุมาน อย่าเชื่อด้วยความคิดตามแนวเหตุผล อย่าเชื่อเพราะเข้ากันได้กับทฤษฎีของตน อย่าเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าเชื่อ และอย่าเชื่อเพราะนับถือว่าผู้บอกนั้นเป็นครูของเรา แต่ให้เชื่อต่อเมื่อได้พิจารณาเห็นด้วยปัญญาของตนเองและปฏิบัติตามจนเห็นจริงแล้วจึงค่อยเชื่อว่าเป็นจริง

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Psychoanalytic Theory)

ผู้นำทฤษฎีนี้ คือ ฟรอยด์ (Freud) จิตแพทย์ออสเตรีย (สมพร สุทัศน์ีย์ 2541 ,185-186) ฟรอยด์เชื่อว่าธรรมชาติดั้งเดิมของมนุษย์มีความเลวติดตัวมาตั้งแต่เกิด พฤติกรรมต่างๆเกิดจากสัญชาตญาณซึ่งเป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากภายใน สัญชาตญาณดังกล่าวมี 2 ชนิด คือ สัญชาตญาณทางเพศ ซึ่งผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด และสัญชาตญาณความก้าวร้าว เป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะก้าวร้าวทำลาย ซึ่งแสดงออก 2 ลักษณะคือ ก้าวร้าวตนเอง และก้าวร้าวผู้อื่น

นอกจากพฤติกรรมจะเกิดจากสัญชาตญาณดังกล่าว ซึ่งแอบแฝงอยู่ในจิต ที่เรียกว่า จิตไร้สำนึกแล้ว พฤติกรรมจะเกิดจากระบบของจิต 3 ระบบ คือ คิด (id) อีโก้ (ego) และซูเปอร์อีโก้ (super ego)

พฤติกรรมส่วนใหญ่เกิดจาก (id) คือพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อสนองความพอใจของตนเองฝ่ายเดียว โดยมีได้คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น เมื่อบุคคลต้องการกระทำสิ่งใดก็ลงมือทำทันทีโดยไม่ใคร่ครวญ การกระทำจึงไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม แต่หากทำไม่ได้ก็จะเกิดความเครียดทางออกที่ดีที่สุดคือใช้กลไกการป้องกันตนเองที่เรียกว่า “การทดเทิด” (Sublimation) คือ แสดงพฤติกรรมที่ดีแทนพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น ฝึกเป็นนักมวยที่มีชื่อเสียงแทนพฤติกรรมก้าวร้าว เกเร หรือ ทดแทนความกดดันทางเพศ ทางศาสนาเรียกอีกว่า (id) นี้ว่า สัญชาตญาณดิบ ซึ่งมีรากะ โทสะ เป็นพื้นฐานอยู่และอาจแฝงด้วยโมหะ กล่าวโดยรวมสิ่งที่ฟรอยด์เรียกว่า (id) นั้นก็คือออกุศลจิตในพระพุทธศาสนานั้นเอง (วสิน อินทสระ ,2541 : 82)

พฤติกรรมที่เกิดจากอีโก้ (ego) คือ พฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักเหตุผล และความเป็นจริง เช่น นายแดงอยากฟังเพลงเสียงดัง เขาจะไม่เปิดให้เสียงดังเพราะจะทำให้คนอื่นเดือดร้อน แต่เขาจะคิดหาเหตุผลว่าทำอะไรจึงจะสนองความต้องการได้ แสดงว่าพฤติกรรมแบบอีโก้ (ego) แม้จะเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักเหตุผลก็จริง แต่ยังมีความต้องการสนองความพอใจของตนเอง เรียกว่า ยังมี “อัตสมิมานะ” ได้แก่ ความรู้สึกที่ว่า ตัวฉัน ตัวเรา คืออหังการ หรือความรู้สึกของจิตที่ยังมีอหังการอยู่ ยังมีอัตสมิมานะอยู่นั่นเอง

พฤติกรรมที่เกิดจากซูเปอร์อีโก้ (super ego) ซูเปอร์อีโก้ เป็นส่วนของคุณธรรม คนที่มีซูเปอร์อีโก้จะเป็นคนที่มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบสูง แสดงว่ามนุษย์ยังมีคุณธรรม จริยธรรม หรือทางพระเรียกว่ามี “กุศลเจตสิก” คอยยับยั้งเอาไว้ ไม่ให้กระทำตามใจอยากเสียทุกอย่าง คนที่มีซูเปอร์อีโก้สูงจึงเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบสูง ซูเปอร์อีโก้ เป็นส่วนที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน การถูกควบคุมโดยขนบธรรมเนียมประเพณี การกลัวโทษทัณฑ์เมื่อทำผิด เมื่ออีโก้ (id) กับ ซูเปอร์อีโก้ (super ego) เกิดขึ้นในจิตพร้อมกัน อีโก้ (ego) จะต้องทำหน้าที่ตัดสินว่าจะเอาอย่างไร ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในตน (self – conflict) ทำให้มนุษย์ยุ่งยากใจในการตัดสินใจ แม้ธรรมจะชนะอธรรมในบางครั้ง ก็ไม่ได้แปลว่า อีโก้ (id) จะหายไป มันเพียงแต่ถูกกดข่มไว้เท่านั้น เมื่อใดจริยธรรมหรือซูเปอร์อีโก้อ่อนแอลง เมื่อนั้นอีโก้ (id) จะแผดงฤทธิ์ขึ้นมาอีก และอาจรุนแรงกว่าเดิม เพราะถูกเก็บกดไว้มาก

ในสังคมมนุษย์มีขนบประเพณีเข้มงวดกวดขัน มนุษย์ต้องอยู่ในกรอบที่ไม่สมควรใจนั้น ดูอาการภายนอกเหมือนว่าเรียบร้อยดี เพราะอีโก้ (id) ถูกกดข่มไว้ด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรม แต่ภายในใจของเขาจะรุ่มร้อน วุ่นวาย สับสน ไม่เหมือนผู้ที่อยู่อย่างสมควรใจ และเห็นคุณค่า จิตของใครมีแต่ซูเปอร์อีโก้ (super ego) ไม่มีอีโก้ (id) จิตนั้นจะสงบร่มเย็น ไม่มีความขัดแย้งสดชื่นอยู่ภายในเสมอ

หลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 96-98) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะ มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ คือ ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายในตนเอง ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความปรารถนา และ เพศและปัจจัยที่เป็น

ส่วนประกอบภายนอก ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียนและการศึกษา สถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

2. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ ต้องกระทำซ้ำๆ เพื่อเน้นย้ำและป้องกันการเลือนหายหรือเปลี่ยนแปลง ให้จิตสำนึกมีความคงทน โดยต้องมีการเสริมแรงจากสถาบันต่างๆ หรือทางสังคม

3. การจัดการเรียนการสอน ต้องให้เด็กเกิดการเรียนรู้ครบถ้วน 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

4. กระบวนการสร้างจิตสาธารณะเป็นไปอย่างมีขั้นตอนเพื่อให้เกิดลักษณะนิสัยที่ยั่งยืน

5. ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านการเรียนรู้จากการกระทำ

6. ต้องอยู่บนพื้นฐานของการเติบโตแบบธรรมชาติ ไม่เร่งรีบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

7. ต้องใช้วิธีการ กลยุทธ์ที่หลากหลาย ได้แก่ การใช้บทบาทของผู้นำ การใช้การสื่อสารแบบรวมศูนย์ การใช้กระบวนการศึกษาเรียนรู้ การใช้บทบาทของสื่อมวลชน การใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง การใช้บทบาทสมมติกับตัวแบบ การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม การเสนอตัวแบบผ่านการ์ตูน การใช้วิถีทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบ การใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีอื่นๆ รวมทั้งการใช้ตัวแบบที่เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม เป็นต้น

8. ต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสื่อมวลชน

หลักการวัดจิตสาธารณะ

การวัดจิตสาธารณะใช้หลักการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ดังนี้ (วิราพร พงศ์อาจารย์, 2542: 100 – 101)

1. การวัดให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด เนื่องจากคุณลักษณะด้านจิตพิสัยเป็นคุณลักษณะส่วนตัว ซึ่งไม่แน่ใจว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นผลมาจากอารมณ์หรือความรู้สึกนั้นๆ ดังนั้น การวัดผลจึงจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องมือหลายๆ อย่าง

2. วัดหลายๆ ครั้ง เนื่องจากคุณลักษณะด้านจิตพิสัย อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ดังนั้น ควรมีการวัดหลายๆ ครั้ง ในวันและเวลาที่แตกต่างกันไป จึงจะทำให้ผลการวัดเชื่อถือได้มากขึ้น

3. วัดอย่างต่อเนื่อง ควรวัดอย่างต่อเนื่องและใช้เทคนิคหลาย ๆ วิธีจึงจะเชื่อถือได้ว่า ผลการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง

4. ความร่วมมือของผู้ที่ถูกวัดเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งบางคนอาจไม่ต้องการเปิดเผยความจริงเพราะเกรงจะเกิดผลเสียแก่ตนดังนั้นผู้วัดจึงควรรหาเทคนิควิธีที่จะทำให้ผู้ตอบตอบด้วยความสบายใจและรู้สึกว่าเป็นปกติ

5. ใช้ผลการวัดให้ถูกต้อง เนื่องจากการวัดด้านจิตพิสัยไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดังนั้นคะแนนจากการวัดจึงไม่สามารถนำไปใช้ตัดสินได้ว่าได้หรือตกแต่เป็นการวัดเพื่อนำไปพัฒนาบุคคลและหาทางช่วยเหลือต่อไป

วิธีการวัดจิตสาธารณะ

วิธีการวัดจิตสาธารณะ สามารถนำวิธีการวัดทางจิตพิสัยมาใช้ได้ ซึ่ง ญัฎฐภรณ์ หลาวทอง(2551: 199 – 201) ได้เสนอแนะวิธีการวัดไว้ดังนี้

1. การรายงานตนเอง (Self – Report) เป็นการให้ผู้รับการทดสอบแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส ซึ่งอาจใช้ข้อความหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยผู้ตอบมีโอกาสตอบได้ตามความคิด ความรู้สึกของตนเอง หรือเลือกตอบที่มีการจัดเตรียมให้แล้ว

2. การสังเกตพฤติกรรม (Observation) เป็นการใช้ประสาทสัมผัสโดยเฉพาะตาและหู ในการบันทึกจดจำพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมาย แล้วจดลงในแบบบันทึกที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการหรือมาตราประมาณค่า

3. การสังเกตร่องรอยของพฤติกรรม (Obtrusive) เป็นการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับจากหลักฐานอื่นที่ใช้อ้างอิงถึงความถี่ของพฤติกรรม เช่น ร่องรอยจากกิจกรรมการแสดงจิตสาธารณะ เป็นต้น

4. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีวัดที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์พูดคุยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้รับการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจสัมภาษณ์เป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ อาจเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือไม่มีโครงสร้างซึ่งจะมีความยืดหยุ่นในการสัมภาษณ์สูง

5. เทคนิคการจินตนาการ (Projective Techniques) เป็นการใช้สถานการณ์หรือสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้ผู้ทดสอบแสดงพฤติกรรมหรือมีความคิดจินตนาการของตนเองออกมา เช่น การให้แสดงความรู้สึกจากภาพการแสดงจิตสาธารณะที่กำหนดให้ การแต่งเรื่องเกี่ยวกับจิตสาธารณะให้สมบูรณ์ เป็นต้น

สมพร สุทัศน์ีย์ (2544: 22-30) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดทางจิตวิทยาในปัจจุบันว่ามีวิธีการวัดหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การรายงานตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และ การใช้แบบทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การสังเกตเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่ใช้ได้ง่าย สะดวกและใช้กันมากในการศึกษาวิจัย เราสามารถควบคุมให้การสังเกตมีระบบและเป็นปรนัยได้ถ้าผู้ศึกษาวิจัยใช้การสังเกตอย่างมีระบบและเป็นปรนัยแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น ศึกษาพัฒนาการของบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลและสาเหตุของพฤติกรรมเพื่อให้เข้าใจบุคคลได้ ประเภทของการสังเกตที่สำคัญสามารถแบ่งออกเป็น 2 เรื่องที่สำคัญ คือ

1.1 การสังเกตตามสภาพธรรมชาติ แบ่งออกเป็น การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการสังเกตอย่างมีวัตถุประสงค์โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการสังเกตว่าจะสังเกตพฤติกรรมอะไรบ้างและจะสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการเท่านั้นซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่ พฤติกรรมทางกาย พฤติกรรมทางเชาวน์ปัญญา และพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคม

1.2 สังเกตในห้องทดลอง เมื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ยากแก่การสังเกตได้ในสภาพการณ์ธรรมดาจะต้องจัดสถานการณ์ในห้องทดลองโดยมีสถานการณ์เฉพาะที่ต้องการศึกษาร่วมกับสถานการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วลอบสังเกตพฤติกรรมทางกระจกทางเดียวโดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

2. การสังเกตตนเอง หรือรายงานตนเองเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมภายในที่เป็นข้อมูลส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง มักจะมีข้อจำกัดตรงที่มีอคติส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าการสังเกตจากผู้อื่น แต่บุคคลสามารถฝึกฝนการสังเกตด้วยตนเองให้ถูกต้องและมีระบบยิ่งขึ้น ทำให้บุคคลสามารถจำแนกสิ่งที่เขารู้สึก คิด หรือกระทำสิ่งที่เขาควรจะรู้สึกคิดหรือกระทำแล้วรายงานด้วยตนเอง การรายงานตนเองนั้นจะมีแบบสังเกตที่เป็นลักษณะการเติมคำในช่องว่าง หรือมาตราส่วนประมาณค่าที่บุคคลสามารถบันทึกได้ตามความเหมาะสม

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดพฤติกรรมที่ใช้กันมานานและวิธีประเมินบุคลิกภาพวิธีหนึ่ง การสัมภาษณ์เป็นการได้รับข้อมูลจากคำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ถึงการกระทำของตนเอง และทำให้ผู้สัมภาษณ์สังเกตเห็นกิริยาท่าทางการเคลื่อนไหว คำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรจดบันทึกสิ่งเหล่านี้ไว้ด้วย การสัมภาษณ์มักจะใช้การสืบค้นข้อมูลที่ลึกซึ้ง เช่น ในการจ้าง การคัดเลือกและกลับกรอง และในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

4. ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินพฤติกรรมในโรงเรียนและสถานที่อื่นๆ ที่ต้องการให้ผู้ประเมิน ประเมินคุณค่าเป็นระดับที่ต่อเนื่องกัน สามารถใช้เก็บรวบรวมพฤติกรรมได้ รวดเร็วและประหยัดกว่าการสังเกตและการสัมภาษณ์และสามารถเก็บข้อมูลที่ละมากๆ

5. การใช้แบบทดสอบ แบบทดสอบทางจิตวิทยา มักเป็นแบบทดสอบความสามารถที่มีคำตอบถูกและผิด แบบทดสอบเชาว์ปัญญา ความถนัดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาคุณลักษณะที่ต้องการ

วิธีการศึกษาคุณลักษณะที่ต้องการ

สุธรรม จันทร์หอม(2531: 9) ได้เสนอวิธีการศึกษานุคลิกภาพไว้ 3 วิธี คือ

1. อิงทฤษฎี เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยเลือกเอาทฤษฎีใด ทฤษฎีหนึ่งทีสอดคล้องกับความ คิดเห็นของตนมาเป็นหลัก แล้ววางแผนรวบรวมข้อมูลมาด้วยได้ และในบางครั้งอาจอ้างทฤษฎี มากกว่าหนึ่งทฤษฎีก็ได้ โดยผสมผสานกันอย่างไรอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. วิเคราะห์องค์ประกอบ วิธีนี้ผู้วิจัยจะตั้งสมมุติฐานว่า คุณลักษณะมีองค์ประกอบ มากกว่าหนึ่งตัว แล้วก็จะสร้างเครื่องมือให้ม้องค์ประกอบครบตามที่ตนเองคาดว่าจะมี แล้วจึงนำ เครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อพิสูจน์ว่าองค์ประกอบใด สำคัญมากน้อยเพียงใด หลังจากนั้นก็จะคัดเลือกองค์ประกอบชุดหนึ่งเอาไว้ประกอบด้วยการ อธิบายและลงสรุปต่อไป

3. การสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิธีนี้ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามชนิด ปลายปิดและปลายเปิดไปให้บุคคลที่ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้พิจารณาและตอบคำถาม อย่างอิสระ แล้วนำเอามาความถี่ของการตอบ แล้วจึงคัดเลือกพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการ ไว้ดำเนินการต่อไปสำหรับการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะของผู้เรียน ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีที่ 3 คือการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพงานวิจัยของ ตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และสามารถนำไปใช้ได้จริง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการวัดคุณลักษณะ

วิธีการวัดคุณลักษณะ

นักจิตวิทยาและนักวัดผลได้เสนอวิธีการสร้างเครื่องมือที่ดีมีคุณภาพพอที่จะไปกระตุ้นเพื่อวัดให้ได้ตรงตามลักษณะที่ต้องการและได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ซึ่งมีองค์ประกอบของการวัดอยู่ 3 ประการ คือ ผู้วัด สิ่งที่จะวัด และเครื่องมือ ในเรื่องของเครื่องมือที่จะใช้วัดนั้นมีอยู่หลายแบบหลายชนิดด้วยกัน ซึ่งผู้วัดจะต้องรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับคุณลักษณะที่จะวัด และให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวัดแต่ละครั้งด้วย ดังนั้นถ้าจะให้ได้ผลที่มีความเที่ยงตรงสูง ควรใช้การวัดหลายวิธีประกอบกัน ซึ่งพอสรุปวิธีการใช้โดยทั่วไป ดังที่ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 60) กล่าวไว้ คือ

1. วิธีการสังเกต (Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้วัดใช้สังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกวัดเพื่อดูว่าคุณลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร สิ่งที่จะวัดมัก ได้แก่ บุคลิกภาพ การปฏิบัติงานการปรับตัวและการแสดงออก เป็นต้น การสังเกตพฤติกรรมและลักษณะที่บุคคลทั่วไปแสดงออกมีอยู่ 2 แบบ คือ การสังเกตแบบควบคุม เป็นการสังเกตการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่จัดไว้โดยเฉพาะ อีกแบบหนึ่ง คือ การสังเกตทั่วไปในชีวิตประจำวันที่บุคคลแสดงออก ทั้งสองแบบนี้ต้องมีการบันทึกผลการสังเกตตรงตามที่เห็น โดยไม่นำความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องจึงจะได้ผลดี
 2. วิธีรายงานตนเอง (Self – Report) การรายงานตนเองเป็นวิธีการที่ให้ผู้ถูกสอบแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่เขาได้สัมผัส นั่นคือ สิ่งเร้าที่เป็นข้อความ ข้อคำถาม หรือเป็นภาพเพื่อให้ผู้สอบแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมานั่นเอง แบบทดสอบหรือมาตรวัดที่ถือว่าเป็นมาตรฐานทางการสร้าง เป็นของ Thurstone, Guttman, Likert และ Osgood
 3. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการพูดคุยอย่างมีจุดมุ่งหมาย จะยึดแนววัตถุประสงค์ที่จะวัด และบันทึกไว้ได้อย่างถูกต้อง การสัมภาษณ์ใช้ปากเป็นเครื่องมือสำคัญและได้ผลอย่างไรก็บันทึกเอาไว้ตามนั้น
 4. การวัดทางสรีระภาพ (Physiological Measurement) ในการวัดด้านนี้ต้องอาศัยเครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องมืออื่นๆ ในการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพของร่างกาย
 5. วิธีให้สร้างจินตนาการ (Projective Techniques) เป็นแบบที่อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปเร้าผู้สอบ สถานการณ์ที่กำหนดให้จะไม่มีการสร้างที่แน่นอนทำให้ผู้สอบต้องจินตนาการออกมาตามประสบการณ์เดิมของตน ซึ่งแต่ละคนจะแสดงออกมาไม่เหมือนกัน
- สงบ ลักษณะ(2529: 41) ได้เสนอวิธีการวัดและเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านความรู้สึกไว้ 3 วิธี ซึ่งสอดคล้องกับ ผิวน ไชยศรี (2529: 76) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การวัดที่ให้ผู้ถูกวัดรายงานความรู้สึกนึกคิดของตน (Self – report) อาจจะใช้เครื่องมือข้อเขียน (Paper – pencil inventory) ให้เขาอ่านและตอบ หรือโดยการสัมภาษณ์

2. การวัดโดยการสังเกตผู้ถูกวัดในสถานการณ์ต่างๆ (Observation)

3. การวัดโดยให้บุคคลอื่นเป็นผู้ประเมิน เช่น ครู ผู้ปกครอง เพื่อน เป็นผู้รายงานคุณลักษณะของบุคคลนั้น อาจจะใช้เทคนิคสังคัมมิตี แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์

สุธรรม จันทน์หอม(2531: 33) ได้กล่าวถึงการให้รายงานตนเอง (Self – report) คือวิธีการกำหนดให้ผู้ถูกวัดหรือนักเรียนรายงานถึงสภาพความจริงที่เขาเป็นอยู่ รู้สึกอย่างไร วิธีให้รายงานตนเองนี้เหมาะสมที่จะใช้วัด คุณลักษณะที่เป็นข้อมูลส่วนตัว ที่สังเกตไม่ได้ด้วยตา เครื่องมือหรือเทคนิคที่จะให้รายงานตนเองมีหลายอย่าง เช่น แบบสอบถาม แบบสำรวจสังคัมมิตี หรือแบบจินตนาการ เป็นต้น การให้รายงานตนเอง จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่ใช้ และความร่วมมือของผู้รายงาน

บุญส่ง นิลแก้ว(2519: 216 – 228) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบประเภทให้รายงานตนเอง ประกอบด้วย ชุดของคำถามหรือข้อความต่างๆ ซึ่งผู้ที่ได้รับการทดสอบต้องอ่านและแสดงบุคลิกภาพออกมาด้วยการเขียนข้อความอันแสดงถึงบุคลิกภาพของตนเอง เป็นการรายงานตนเองให้ผู้อื่นทราบตามที่เขาต้องการทราบ ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

1. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วยชุดของข้อความที่จำเป็น บัญชีรายการของเรื่องราวต่างๆไว้ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะหรือการกระทำของบุคคล สำหรับให้ตรวจสอบรายการ ในแต่ละรายการนั้นว่า ตัวของเรามีลักษณะดังข้อความที่กล่าวหรือไม่

2. แบบสำรวจ (Inventory) ประกอบไปด้วยชุดของข้อความให้ตอบ หรือเป็นข้อความเช่นเดียวกับ แบบตรวจสอบรายการ

3. แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบบทดสอบชนิดนี้ ดัดแปลงมาจากแบบตรวจสอบรายการ โดยแปลงรูปแบบของการตอบคำถาม ให้ตอบเพียง ใช่หรือไม่ใช่ ชอบหรือไม่ชอบ มีหรือไม่มี เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น มาเป็นการให้ผู้ตอบได้พิจารณาให้น้ำหนัก ผู้เสนอวิธีการสร้างมาตราประมาณค่า คือ ลิเคอร์ท (Likert)

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2543: 98) กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาว่าพฤติกรรมเป้าหมายใดควรเป็นพฤติกรรมที่จะนำไปดำเนินการวางแผนการปรับพฤติกรรม เมื่อมีการกำหนดพฤติกรรมเป็นเป้าหมายได้ตามหลักการ ดังนี้

1. ควรเป็นพฤติกรรมที่เมื่อบุคคลแสดงออกแล้ว จะมีโอกาสได้รับการเสริมแรงจากสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2. ควรเป็นพฤติกรรมที่เมื่อบุคคลแสดงออกแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของบุคคลทั้งในปัจจุบันและอนาคต
3. ควรเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมกับอายุของบุคคล
4. ควรเป็นพฤติกรรมที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการอย่างแท้จริง
5. ควรเป็นพฤติกรรมทางบวก แม้ว่าทางเป้าหมายจะต้องการลดพฤติกรรมก็ตาม
6. เป้าหมายของการปรับพฤติกรรมบางครั้งอาจจะไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรง แต่เป็นผล ที่เกิดจากพฤติกรรมได้

วิธีการสร้างแบบวัดคุณลักษณะ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 225) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบวัด คุณลักษณะ ดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะที่จะวัด ขั้นนี้มองความต้องการของผู้จะวัดว่าจะวัด คุณลักษณะอะไร ต้องบอกให้แน่ชัดว่าจะวัดคุณลักษณะใด
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ศึกษาคุณลักษณะที่กำหนดแล้วนั้นว่ามีความหมาย อย่างไรมีทฤษฎีมีการศึกษาวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะที่กำหนดแล้วอย่างไรบ้าง ควรศึกษา ให้ละเอียดเพื่อความแน่ใจว่าสิ่งที่ต้องการวัดมีความเป็นมาอย่างไร
3. นิยามคุณลักษณะที่กำหนด การนิยาม คือ การล้อมกรอบความหมายของ คุณลักษณะตัวนั้นว่ามีความหมายอย่างไร มีลักษณะอย่างไรต้องนิยามให้กระจ่างชัด
4. เลือกแบบการสร้างเครื่องมือ ในการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดคุณลักษณะนั้นสามารถ ทำได้หลายแบบ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต แบบรายงานตนเองและแบบสอบถาม
5. เขียนแบบวัดคุณลักษณะตามแบบที่ผู้สร้างเลือก แบบของการเขียนคำถามและ คำตอบก่อน เมื่อเลือกได้แบบใดก็เอาไปเขียนเป็นลักษณะข้อคำถามและคำตอบในคุณลักษณะ นั้น ในการเขียนจะต้องสร้างกฎเกณฑ์การให้คะแนนไว้ด้วย
6. การตรวจสอบข้อความ ขั้นนี้เป็นขั้นตรวจสอบปรับปรุงเบื้องต้นเพื่อพิจารณาว่า ข้อคำถาม สถานการณ์ ตลอดจนคำตอบว่า กระจ่างชัดสามารถวัดคุณลักษณะนั้นได้หรือไม่ โดย ให้ผู้ชำนาญด้านคุณลักษณะนั้นเป็นผู้ช่วยตรวจสอบ
7. ศึกษาอำนาจจำแนกรายข้อ เพื่อจะดูว่าข้อคำถามแต่ละข้อจำแนกผู้ที่มี คุณลักษณะกับผู้ที่ไม่มีความคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้หรือไม่ ถ้าค่าอำนาจจำแนกสูงแสดงว่าจำแนก ได้ เลือกข้อนั้นไว้ใช้ ถ้าค่าอำนาจจำแนกต่ำควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง การเขียนแบบวัดคุณลักษณะ จึงควรออกจำนวนเมื่อเอาไว้ นั่นคือ ออกเกินที่ต้องการอย่างน้อย 25%

8. จัดแบบวัดเป็นชุด เครื่องมือการวัดคุณลักษณะอาจจัดเป็นคุณลักษณะเป็นชุดหรือคุณลักษณะเดียวกันก็ได้ โดยพิจารณาให้จำนวนข้อของแต่ละชนิดของคุณลักษณะมีจำนวนเท่าๆกัน เพื่อไม่ให้ลำบากแก่การแปลความหมายของคะแนน

9. หากคุณภาพของเครื่องมือ คุณภาพในที่นี้หมายถึง ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง แบบวัดคุณลักษณะเน้นคุณภาพด้านความเที่ยงตรงมากที่สุด ซึ่งหมายถึง เขียนแบบวัดมาแล้ว จำเป็นจะต้องวัดสิ่งที่เราต้องการวัดให้ได้จริงๆ

10. สร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) เกณฑ์ปกติ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนจากประชากรที่นิยามไว้อย่างชัดเจนแล้ว และเป็นคะแนนตัวที่จะบอกระดับของบุคลิกของแต่ละคนว่า จะเป็นคนลักษณะใดเมื่อเทียบกับกลุ่มประชากร

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กุหลาบ พงษ์เทพิน (2553: 66-99) ได้สร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1 แบบวัดที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามสถานการณ์ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมุ่งวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ หากคุณภาพเครื่องมือ สร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดจากการหาความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนของแบบวัดจิตสาธารณะที่สร้างขึ้นกับแบบประเมินจิตสาธารณะของครูประจำชั้น ที่สร้างขึ้นโดยคณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนสนามบิน ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพเท่ากับ .76 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยให้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha method) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 สร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์คะแนนมาตรฐานในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score) มีคะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T20 ถึง T80

เกียรติสุดา นาคุณ (2551: 152-154) ได้พัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ และ 3) หาเกณฑ์ปกติ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 เครื่องมือที่

ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 แบ่งเป็น 6 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบวัดความมีวินัย จำนวน 38 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบวัดความรับผิดชอบ จำนวน 41 ข้อ ฉบับที่ 3 แบบวัดความกตัญญูตเวที จำนวน 19 ข้อ ฉบับที่ 4 แบบวัดความมีเมตตากรุณา จำนวน 22 ข้อ ฉบับที่ 5 แบบวัดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จำนวน 17 ข้อ ฉบับที่ 6 แบบวัดความเสียสละจำนวน 20 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีค่าตั้งแต่ .245 ถึง .723 ค่าความเชื่อถือได้แบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีค่าเท่ากับ .969 ค่าความแม่นยำตรงเชิงโครงสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีค่าเท่ากับ .474 ถึง .936 คะแนน เกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 19 T ถึง 81 T

แจ่มสิริ ศรีภูไฟ (2551: 96-99) ได้พัฒนาแบบวัดความซื่อสัตย์และแบบวัดความประหยัดสำหรับนักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบวัดความซื่อสัตย์และแบบวัดความประหยัดสำหรับนักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 และเพื่อหาคุณภาพแบบวัดความซื่อสัตย์และแบบวัดความประหยัดสำหรับนักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 วิธีดำเนินการศึกษาได้ทำการทดลองแบบวัด 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 เป็นการตรวจสอบคุณภาพรายข้อ และครั้งที่ 3 เป็นการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทั้งฉบับ และหาคะแนนเกณฑ์ปกติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา และการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ได้ว่า แบบวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียน 52 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเอง 11 ข้อ ด้านความซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น 13 ข้อ ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ 18 ข้อ และด้านความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ 10 ข้อ แบบวัดความประหยัดของนักเรียน จำนวน 63 ข้อ ประกอบด้วย 3ด้าน ได้แก่ด้านประหยัดเวลา จำนวน 20 ข้อ ด้านประหยัดเงิน จำนวน 25 ข้อ และด้านประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ จำนวน 18 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียน มีค่าตั้งแต่ .248 ถึง .645 และแบบวัดความประหยัดของนักเรียน มีค่าตั้งแต่ .242 ถึง .714 ค่าความเชื่อถือได้ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด ของแบบวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียน มีค่า .935 และ 20 .406 และแบบวัดความประหยัดของนักเรียน มีค่า .932 และ 27.642 ความแม่นยำตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียน มีค่าตั้งแต่ .774 ถึง .891 และแบบวัดความประหยัดของนักเรียน มีค่าตั้งแต่ .866 ถึง .897 เกณฑ์ปกติของคะแนนแบบวัด ความซื่อสัตย์ของนักเรียน มีช่วงคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ 22 T ถึง

78 T และเกณฑ์ปกติของคะแนนแบบวัดความประหยัดของนักเรียน มีช่วงคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ 22 T ถึง 80 T

ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ (2553: 81-96) ได้พัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อหาเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เครื่องมือที่สร้างเป็นแบบวัดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก หนึ่งฉบับ จำนวน 49 ข้อ ตัวเลือกมีคะแนนตั้งแต่ 1-3 คะแนน ผลการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คุณภาพเครื่องมือวัด หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 1.832 ถึง 5.902 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.30 ถึง 0.72 ค่า $2 \times$ ระหว่าง 5.51 ถึง 19.39 ค่า P-value ระหว่าง 0.07945 ถึง 0.76707 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า 2 R ระหว่าง 0.00 ถึง 0.51 ค่า GFI ระหว่าง 0.99 ถึง 1.00 ค่า RMR ระหว่าง 0.013 ถึง 0.024 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.90

สุทธิรักษ์ ไชยวุฒิ (2547) ได้สร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์บางประการ ของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2 (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) โรงเรียนเครือชาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่สร้างเป็นแบบวัดชนิดข้อความแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวนข้อทั้งหมด 72 ข้อ ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 14 ข้อ ด้านความสามารถทำงานเป็นทีมจำนวน 15 ข้อ ด้านความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน จำนวน 14 ข้อ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 14 ข้อ และด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น จำนวน 15 ข้อ โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง และครูผู้ปกครองเพื่อนสนิทหรือเพื่อนร่วมงานเป็นผู้ประเมินนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดที่สร้างมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์การพิจารณาตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความสอดคล้อง หรือค่าIOC ตั้งแต่ .78 ถึง 1.00 อำนาจจำแนกรายข้อของทั้ง 72 ข้อความได้ผ่านการทดสอบค่าทีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขึ้นไป มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบและคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าน้ำหนักถ่วงตั้งแต่ .30 ขึ้นไป ของแต่ละด้านที่อยู่บนองค์ประกอบเดียวได้จำนวน 72 ข้อ มีค่าน้ำหนักถ่วงเท่ากับ .38 ถึง .69 ความเชื่อมั่นของแบบวัด

คุณลักษณะแต่ละด้านและทั้งฉบับ โดยคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาที่มีค่าเท่ากับ .80 , .84 , .82 , .80 , .83 และ .95ตามลำดับ ตรวจสอบหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน(RAI) ของคุณลักษณะแต่ละด้านและโดยรวม พบว่าดัชนีความสอดคล้องกันสูงระหว่างผู้ประเมิน มีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ .64ถึง .96 เกณฑ์ปกติในรูปคะแนนที่ปกติ มีค่าอยู่ระหว่าง 18 ถึง 82 จากคะแนนเต็ม

George (2002: unpagged อ้างถึงใน สุนทรีย์ จงวงศ์สุข 2548: 30) ได้ศึกษาถึงคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมือง โดยศึกษาจากบทสนทนา ที่แสดงถึงคุณลักษณะ ซึ่งสามารถตัดสินการรับรู้ของนักเรียนในเรื่อง คุณธรรมและการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติของพวกเขาแนวคิดอริสโตเติล ระดับการพัฒนาคุณธรรมจำแนกตาม Lawrence Kohlberg และ Carol Giligan ก็ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ Focus Group และการวิเคราะห์เอกสาร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการรับรู้คุณธรรม ในฐานะของการเป็นความดี ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างชีวิตที่ดี บุคคลที่ดี และสังคมที่ดี ความยุติธรรมถูกมองว่าเป็นคุณธรรมด้วย แต่ระบบกฎหมายถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ซึ่งเป็นข้อบกพร่อง แม้ว่าจะต้องได้รับผลกระทบจากสังคมผู้ใหญ่ในโรงเรียน เช่นคณะวิชา คุณธรรมและจิตสาธารณะที่เกิดขึ้นที่โรงเรียน เป็นสิ่งที่รับรู้ได้ว่า เป็นผลจากการกระทำภายในตนเอง การสอนและการเรียนรู้นำเสนอผ่านทาง การปฏิบัติที่มีคุณธรรม

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิต
สาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2) สร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของแบบวัด
คุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ (3) ศึกษาระดับ
คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยคณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม
โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาและสร้างเกณฑ์ปกติแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ในขั้นตอนที่ 1 คณะผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนหลักคือ 1.1)
ขั้นการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคำว่าจิตสาธารณะ 1.2) ขั้นการพัฒนาและสร้างเกณฑ์แบบ
วัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาโดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 การกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคำว่าจิตสาธารณะ

ขั้นตอนนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อสร้าง
นิยามศัพท์เฉพาะของคำว่าจิตสาธารณะ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนนี้ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 496 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 10 คน ซึ่งคณะผู้วิจัย
คัดเลือกตัวแทนอาจารย์จากคณะต่าง ๆ โดยมีคุณสมบัติดังนี้ 1) ดำรงตำแหน่งคณบดี หรือรอง
คณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้อง และ 2) ต้องปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษานี้คณะผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยสร้างคำถาม
จากการแยกประเด็นความหมายของจิตสาธารณะ ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ที่ว่า “จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม” ออกเป็น 2
ประเด็นย่อย คือ 1) ท่านเข้าใจความหมาย “จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็น
ประโยชน์ต่อส่วนรวม” ว่าอย่างไร และ 2) ท่านคิดว่านักศึกษาควรมีพฤติกรรมอย่างไรจึงจะบอกรับ
ได้ว่า “มีจิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศลและมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม”

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากตัวแทนอาจารย์จำนวน 10 ท่าน โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปเป็นประเด็น ในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

ขั้นตอนที่ 1.2 การพัฒนาและสร้างเกณฑ์ปกติแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ

ขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาและสร้างเกณฑ์ปกติแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ศึกษาอยู่ในภาคปกติ ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 9,754 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โดยตัวแปรสังเกตได้หนึ่งตัวแปรจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10-20 คน (Hair & Other, 1998 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งงานวิจัยมีทั้งหมด 60 ตัวแปร จึงใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 600 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์เกณฑ์ปกติ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$ (Yamane, 1978 อ้างถึงใน วรณี แกมเกต, 2551:285) ได้จำนวน 385 คนเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คนและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามคณะ จำนวน 7 คณะ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ CFAและสร้างเกณฑ์ปกติ
ครุศาสตร์	1,379	141
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1,433	147
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1,764	181
วิทยาการจัดการ	3,240	332
เทคโนโลยีการเกษตร	699	72
ศิลปกรรมศาสตร์	558	57
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	681	70
รวม	9,754	1,000

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ จากนั้นศึกษาเอกสารและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ จากขั้นตอนที่ 1 ได้ผลว่า

จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษาเกี่ยวกับคิดและปฏิบัติต่อส่วนร่วม โดยการประเมินตนเองว่าสิ่งที่คิดและปฏิบัตินั้นเป็นส่งผลดีต่อตนเองและผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และยังรวมถึงการคิดและการปฏิบัตินั้นจะมีประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 2 องค์ประกอบ คือ

การคิดดี หมายถึง การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม

การปฏิบัติดี หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม

ขั้นที่ 2 การดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ

การสร้างและพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับศึกษานั้น คณะผู้วิจัยได้เลือกเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะชนิดมาตราประมาณค่า

2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เพื่อให้ข้อคำถามอยู่ภายใต้ नियามเชิงปฏิบัติที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและสอดคล้องกับความหมายตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คือ การคิดดี ประกอบด้วย การคิดที่จะทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น องค์ประกอบที่ 2 คือ การปฏิบัติดี ประกอบด้วย การปฏิบัติในสิ่งที่ สร้างสรรค์ ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

3. กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 องค์ประกอบที่ 1 การคิดดีมีพฤติกรรมบ่งชี้ 2 ข้อ คือ 1) การคิดในสิ่งที่ดี ถูกต้องตามหลักศีลธรรมกฎระเบียบของสังคมและ 2) การคิดที่สร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น

3.2 องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติดีมีพฤติกรรมบ่งชี้ 2 ข้อ คือ 1) การกระทำในสิ่งที่ดี ถูกต้องตามหลักศีลธรรม กฎระเบียบของสังคมและ 2) การกระทำที่สร้างสรรคิให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น

4. สร้างข้อคำถามของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะให้สอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ให้ครบทั้ง 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบละ 30 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ โดยมีรายละเอียดข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบ เป็นแบบวัดชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งองค์ประกอบที่ 1 มีข้อคำถามทางบวก (จำนวน 17 ข้อ) และข้อคำถามทางลบ (จำนวน 13 ข้อ) องค์ประกอบที่ 2 มีข้อคำถามทางบวก (จำนวน 23 ข้อ) และข้อคำถามทางลบ (จำนวน 7 ข้อ) โดยมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนนของข้อคำถามทางบวกพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษามากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษามาก
- 3 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษาน้อย
- 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษาน้อยที่สุด

ถ้าเป็นข้อคำถามทางลบจะมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษามากที่สุด
- 2 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษามาก
- 3 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษานกลาง
- 4 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษาน้อย
- 5 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกรหรือการปฏิบัติของนักศึกษาน้อยที่สุด

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

เมื่อสร้างข้อคำถาม และจัดรูปแบบแบบวัดเรียบร้อยแล้ว นำไปตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1. นำแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านจิตวิทยา และด้านภาษาไทย รวมทั้งหมด 3 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความชัดเจนของข้อคำถาม ความเหมาะสมของการใช้ภาษา จากนั้นทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบ ใช้วิธีการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัด (IOC) โดย

ข้อคำถามที่ใช้ได้จะมีค่า IOC ร้อยละ 50 ($IOC \geq 0.50$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) ผลการคำนวณค่า IOC พบว่าข้อคำถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ได้ทุกข้อ (แนบภาคผนวก)

2. นำแบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.4 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่ามีข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 30 ข้อ (ข้อคำถามทางบวก 24 ข้อ ข้อคำถามทางลบ 6 ข้อ) แบ่งเป็น องค์ประกอบด้านการคิดดี พฤติกรรมการคิดในสิ่งที่ดี จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 พฤติกรรมการคิดที่สร้างสรรค์ จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 และองค์ประกอบด้านการปฏิบัติดี พฤติกรรมการกระทำในสิ่งที่ดีจำนวน 5 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 พฤติกรรมการกระทำที่สร้างสรรค์จำนวน 11 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 จากนั้นนำข้อคำถามที่ใช้ได้ทั้งหมดไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สรุปจำนวนข้อและค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

ตาราง 3.2 สรุปจำนวนข้อคำถาม และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

องค์ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา	
		จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
ด้านการคิดดี	การคิดในสิ่งที่ดี	15	0.71	6	0.76
	การคิดที่สร้างสรรค์	15	0.80	8	0.84
	รวม	30	0.86	14	0.88
ด้านการปฏิบัติดี	การกระทำในสิ่งที่ดี	15	0.72	5	0.83
	การกระทำที่สร้างสรรค์	15	0.80	11	0.92
	รวม	30	0.85	16	0.83
รวม		60	0.91	30	0.90

3. จัดทำแบบวัดฉบับสมบูรณ์ พร้อมนำไปใช้งาน

ขั้นที่ 4 การสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

นำแบบวัดที่ได้จากขั้นที่ 3 มาสร้างเกณฑ์ปกติ ระดับสถาบัน พร้อมทำคู่มือการใช้งาน โดยมีแบบวัดจำนวน 30 ข้อ มีคะแนนเต็ม 150 คะแนน เป็นข้อความทางบวก 24 ข้อ และข้อความทางลบ 6 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

ข้อคำถามทางบวก ประกอบด้วยข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมากที่สุด
- 4 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมาก
- 3 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องปานกลาง
- 2 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อย
- 1 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด

ข้อคำถามทางลบ ประกอบด้วยข้อที่ 9, 15, 16, 17, 18, 19 มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมากที่สุด
- 2 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมาก
- 3 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องปานกลาง
- 4 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อย
- 5 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนไปหาคะแนน T ปกติ แล้วแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ช่วง โดยมีเกณฑ์ดังนี้

กลุ่มที่ควรได้รับการส่งเสริมจะมี T ปกติน้อยกว่า $\bar{x} - 1SD$

กลุ่มที่มีระดับปานกลางจะมี T ปกติอยู่ระหว่าง $\bar{x} - 1SD$ ถึง $\bar{x} + 1SD$

กลุ่มที่มีระดับสูง T ปกติมากกว่าหรือเท่ากับ $\bar{x} + 1SD$

การรวบรวมข้อมูล

เมื่อจัดทำแบบวัดฉบับสมบูรณ์แล้ว นำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,200 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 1,000 ฉบับ ซึ่งมากกว่าจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบด้วยค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC)
2. ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ผู้วิจัยวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)
3. ความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha)
4. การวิเคราะห์หาเกณฑ์ปกติ (norm) โดยจัดทำเป็นเกณฑ์ปกติที่เกิดจากคะแนนรวมของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ที่ปรับเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด โดยการใช้สมการถดถอย แล้วพัฒนาเป็นเกณฑ์คะแนนที่ปกติ (normalized T score)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

จากการขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือและสร้างเกณฑ์ปกติเสร็จเรียบร้อยแล้วนั้น คณะผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ และเกณฑ์ปกติไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,276 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 16 มกราคม 2559)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คณะผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$ (Yamane, 1978 อ้างถึงใน วรณีย์ แกมเกต, 2551:285) ได้จำนวน 305 คน เป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ และคณะผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสาขาและระดับชั้น ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังตาราง 3.3

ตาราง 3.3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขา และระดับชั้น

สาขาวิชา		ระดับชั้นปีที่					รวม
		1	2	3	4	5	
ภาษาไทย	ประชากร	32	32	45	33	50	192
	กลุ่มตัวอย่าง	8	8	10	8	12	46
ภาษาอังกฤษ	ประชากร	29	37	45	34	42	187
	กลุ่มตัวอย่าง	7	9	10	8	10	44
สังคมศึกษา	ประชากร	38	32	35	34	45	184
	กลุ่มตัวอย่าง	9	8	9	8	10	44
คณิตศาสตร์	ประชากร	37	30	33	29	44	173
	กลุ่มตัวอย่าง	9	7	8	7	11	42
วิทยาศาสตร์ ทั่วไป	ประชากร	69	50	69	55	60	303
	กลุ่มตัวอย่าง	16	12	16	13	15	72
การศึกษาปฐมวัย	ประชากร	33	37	35	27	41	173
	กลุ่มตัวอย่าง	8	9	8	6	10	41
การศึกษาพิเศษ	ประชากร	-	-	-	-	33	33
	กลุ่มตัวอย่าง	-	-	-	-	8	8
พลศึกษา	ประชากร	31	-	-	-	-	31
	กลุ่มตัวอย่าง	8	-	-	-	-	8
รวม	ประชากร	326	271	323	262	391	1573
	กลุ่มตัวอย่าง	65	53	61	50	76	305

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปีการศึกษา และสาขาวิชา เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมายคะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามทางบวก

ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,	5 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมากที่สุด
13, 14, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26,	4 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมาก
27, 28, 29	3 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องปานกลาง
	2 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อย
	1 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด

ข้อคำถามทางลบ

ข้อที่ 9, 15, 16, 17, 18, 19	1 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมากที่สุด
	2 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมาก
	3 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องปานกลาง
	4 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อย
	5 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ (T)	ความหมาย
≥ 137	≥ 60	คุณลักษณะจิตสาธารณะในระดับสูง
102 - 136	40 - 59	คุณลักษณะจิตสาธารณะในระดับปานกลาง
< 102	< 40	คุณลักษณะจิตสาธารณะควรได้รับการส่งเสริม

การรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ระหว่างวันที่ 25 มกราคม ถึง 10 กุมภาพันธ์ 2559 จำนวน 350 ฉบับ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลได้แบบสอบถามจำนวน 318 ฉบับ มากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไป คะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พร้อมทั้งแปลความหมายของคะแนน และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) ของคะแนนคุณลักษณะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนามีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิต
สาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2) สร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของแบบวัด
คุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ (3) ศึกษาระดับ
คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยคณะผู้วิจัยใช้วิธีการการวิจัยแบบ
ผสม โดยมีผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา

ตอนที่ 2 ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

**ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา**

ผลการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะผู้วิจัยขอเสนอผล
ตามขั้นตอนการสร้าง 2 ขั้นตอน คือ 1) การสัมภาษณ์อาจารย์ เพื่อสร้างนิยามศัพท์ของคำว่าจิต
สาธารณะ 2) การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ผลการวิจัยดังนี้

1) การสัมภาษณ์อาจารย์ เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะของคำว่าจิตสาธารณะ

ขั้นตอนนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์อาจารย์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา จำนวน 10 ท่าน เป็นตัวแทนอาจารย์จากคณะต่าง ๆ และเก็บข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยแยกประเด็นตามความหมายของจิตสาธารณะ ตามอัตลักษณ์
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ว่า "จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็น
ประโยชน์ต่อส่วนรวม" ออกเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ 1) ท่านเข้าใจความหมาย "จิตที่คิดสร้างสรรค์
เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม" ว่าอย่างไร และ 2) ท่านคิดว่านักศึกษา
ควรมีพฤติกรรมอย่างไรจึงจะบอกได้ว่า "มีจิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศลและมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็น
ประโยชน์ต่อส่วนรวม" ได้ผลดังตาราง 4.1 และตาราง 4.2 ตามลำดับ

ตาราง 4.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านความหมายของ "จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม"

ความหมาย	อาจารย์คนที่										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1) จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล											
คิดดี	/		/			/	/	/			5
คิดในเชิงบวก	/				/	/					3
คิดในทางถูกต้อง						/			/		2
คิดในสิ่งที่มีประโยชน์		/	/	/						/	4
2) มุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม											
ทำแล้วมีประโยชน์ต่อส่วนรวม	/		/	/	/		/		/	/	7
ทำโดยไม่หวังผลตอบแทน		/	/	/							3
ทำโดยไม่ให้คนอื่นเดือดร้อน						/		/			2
ทำแล้วเป็นที่ยอมรับ						/					1
การทำงานที่เกิดจากความตั้งใจดี		/					/				2

ตัวอย่างข้อความสัมภาษณ์

- "จิตที่คิดสร้างสรรค์ หมายถึง คิดดี คิดในเชิงบวก ส่วนมุ่งทำกรรมดีนั้น หมายถึง ทำอะไรก็ได้ที่เป็นสิ่งที่ดีต่อสังคมทุก ๆ อย่าง " (อาจารย์คนที่ 1)
- "หมายถึง การคิดในสิ่งที่ดีมีประโยชน์และทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเกิดผลดีต่อส่วนรวม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน" (อาจารย์คนที่ 3)
- "จิตที่คิดสร้างสรรค์คือเป็นกุศลนั้น หมายถึง คนคิดบวก เมื่อมองอะไรจะเป็นแนวเสริม ปรับปรุง จะไม่มองในเชิงตำหนิ ส่วนการมุ่งทำแต่กรรมดี หมายถึง จะทำอะไรก็จะเป็นประโยชน์กับส่วนรวมกับผู้อื่นมากกว่าของตนเอง" (อาจารย์คนที่ 5)
- "จิตที่คิดสร้างสรรค์ หมายถึง คิดดี คิดในทางที่ถูกต้อง คิดในแง่บวก ส่วนมุ่งทำกรรมดี หมายถึง ทำโดยไม่ให้คนอื่นเดือดร้อน หรือกระทำแล้วเป็นที่ยอมรับ" (อาจารย์คนที่ 6)
- "หมายความว่า การทำงานให้ส่วนรวมที่เกิดจากความตั้งใจดีและเจตนาดีย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม" (อาจารย์คนที่ 8)

ตาราง 4.2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกมา “จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม”

ความหมาย	อาจารย์คนที่										รวม	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
นักศึกษามีความนึกคิดและสำนึกได้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรม	/	/					/					3
นักศึกษาคิดดี อยู่ในกรอบศีลธรรมกฎระเบียบของส่วนรวม									/	/		2
นักศึกษามีแนวคิดใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม			/	/		/		/				4
นักศึกษาจะช่วยเหลือทันทีโดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือ			/		/							2
นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่เป็นภาคบังคับ	/	/								/		3
นักศึกษาทำแต่สิ่งดี ๆ มีความถูกต้องตามจารีตประเพณี				/	/							2
นักศึกษาทำในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคม			/				/	/	/			4

ตัวอย่างข้อความสัมภาษณ์

“การปฏิบัติของนักศึกษาหรือเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจตั้งใจของตนเอง ทำด้วยจิตของเราจริง ๆ ตั้งใจจริง เช่น การทำบุญแผ่ เพื่อเอาใบเสร็จหรือคะแนน”

(อาจารย์คนที่ 2)

“จิต คือ เจตคติความคิดในทางที่ดีที่จะทำประโยชน์แก่ส่วนรวมมีความคิดที่จะพัฒนาการทำให้ต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้บุคคลอื่นได้ประโยชน์เหล่านั้นร่วมกัน รวมทั้งทำแต่สิ่งดี ๆ มีความถูกต้องตามจารีตประเพณี มีคุณธรรม จริยธรรม ต่อกลุ่มคนที่ได้ผลจากการกระทำ”

(อาจารย์คนที่ 4)

“นักศึกษามีความนึกคิดและสำนึกได้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรมส่วนรวม โดยไม่ต้องถูกบังคับด้วยการเชคชื่อและให้คะแนน อีกทั้งไม่ทำความดีเพื่อตนเองคนเดียวแต่ต้องทำเพื่อคนอื่นด้วย”

(อาจารย์คนที่ 7)

“คิดดี อยู่ในกรอบของศีลธรรม กฎระเบียบของส่วนรวม และการกระทำที่ดีในทุกระดับชั้นมี
ประโยชน์ต่อส่วนรวม”

(อาจารย์คนที่ 9)

“นักศึกษานำหลักศาสนามาใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการคิดการปฏิบัติ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม
ต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ ไม่ต้องให้ใครมาบังคับ เพราะถือว่าเป็นการฝึกฝนตนเอง”

(อาจารย์คนที่ 10)

จากความหมายของจิตสาธารณะ ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ว่า
“จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม” และการวิเคราะห์
เนื้อหาการสัมภาษณ์ตัวแทนอาจารย์ คณะผู้วิจัยได้สรุปนิยามศัพท์เฉพาะของคำว่า จิตสาธารณะ
ดังนี้

จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษาเกี่ยวกับคิดและปฏิบัติต่อส่วนรวม
โดยการประเมินตนเองว่าสิ่งที่คิดและปฏิบัตินั้นเป็นส่งผลดีต่อตนเองและผู้อื่นโดยไม่หวัง
ผลตอบแทน และยังรวมถึงการคิดและการปฏิบัตินั้นจะมีประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม สามารถ
แบ่งย่อยได้เป็น 2 องค์ประกอบ คือ

การคิดดี หมายถึง การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์
สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม

การปฏิบัติดี หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม

เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้
กำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรในศึกษาดังนี้

q1 – q60 หมายถึง ข้อคำถามในแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะข้อที่ 1-60

thfac1 หมายถึง พฤติกรรมบ่งชี้การคิดในสิ่งที่ดี

thfac2 หมายถึง พฤติกรรมบ่งชี้การคิดที่สร้างสรรค์

acfac1 หมายถึง พฤติกรรมบ่งชี้การกระทำในสิ่งที่ดี

acfac2 หมายถึง พฤติกรรมบ่งชี้การกระทำที่สร้างสรรค์

Think หมายถึง องค์ประกอบด้านการคิดดี

Action หมายถึง องค์ประกอบด้านการปฏิบัติดี

Public หมายถึง คุณลักษณะจิตสาธารณะ

2) ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านการคิดดี สร้างข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 2 พฤติกรรมบ่งชี้ คือ การคิดในสิ่งที่ดี และการคิดที่สร้างสรรค์ พฤติกรรมละ 15 ข้อ และด้านการปฏิบัติดี สร้างข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 2 พฤติกรรมบ่งชี้ คือ การกระทำในสิ่งที่ดี และการกระทำที่สร้างสรรค์ จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลแล้ววิเคราะห์คุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่าเหลือจำนวนข้อที่ใช้ได้ดังตาราง 4.3 และนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณภาพตามพฤติกรรมบ่งชี้ได้ผลดังนี้

ตาราง 4.3 สรุปจำนวนข้อแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

องค์ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา	
		จำนวนข้อ	ร้อยละ	จำนวนข้อ	ร้อยละ
ด้านการคิดดี	การคิดในสิ่งที่ดี	15 (ข้อที่1-15)	25.00	6 (ข้อที่ 5,7,11,13,14,15)	20.00
	การคิดที่สร้างสรรค์	15 (ข้อที่16-30)	25.00	8 (ข้อที่ 17,18,19,20,23, 25, 26, 28)	26.67
ด้านการปฏิบัติดี	การกระทำในสิ่งที่ดี	15 (ข้อที่31-45)	25.00	5 (ข้อที่ 31,34,35,39,42)	16.67
	การกระทำที่สร้างสรรค์	15 (ข้อที่46-60)	25.00	11 (ข้อที่ 46,47,48,49,50, 51, 53, 55, 56, 57, 58)	36.67
รวม		60	100.00	30	100.00

2.1 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างพฤติกรรมการคิดในสิ่งที่ดี

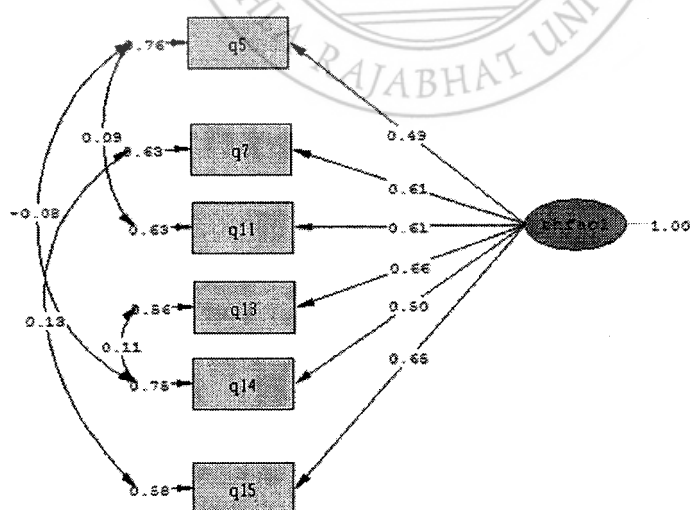
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการคิดในสิ่งที่ดี พบว่าค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1368.38 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .00 แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 และได้ค่าKMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.81 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามในแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กัน และได้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังนี้

ตาราง 4.4 ผลการวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะ
ด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการคิดในสิ่งที่ดี

ข้อคำถาม	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t	R ²
ข้อที่ 5	0.49	0.034	13.42**	0.24
ข้อที่ 7	0.61	0.033	16.92**	0.37
ข้อที่ 11	0.61	0.032	15.58**	0.37
ข้อที่ 13	0.66	0.025	19.02**	0.44
ข้อที่ 14	0.50	0.034	13.37**	0.25
ข้อที่ 15	0.65	0.026	18.39**	0.42

Chi-Square Goodness of Fit = 10.65 df = 5 p = 0.059 $\chi^2/df = 2.13$
 GFI = 1.00 AGFI = 0.99 RMSEA = 0.034 Reliability = 0.76

จากตาราง 4.4 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาค่าความน่าจะเป็น ($p = 0.059$) ซึ่งมากกว่า .05 แสดงว่าค่าไคสแควร์ไม่แตกต่างจากศูนย์ ทำให้โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนี RMSEA = 0.034 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อคำถามพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าวัดคุณลักษณะพฤติกรรมการคิดในสิ่งที่ดีได้ และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 แสดงแผนภาพโมเดลดังภาพที่ 4.1

Chi-Square=10.65, df=5, P-value=0.05872, RMSEA=0.034

ภาพที่ 4.1 โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการคิดในสิ่งที่ดี

2.2 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างพหุติกรรมการคิดที่สร้างสรรค์

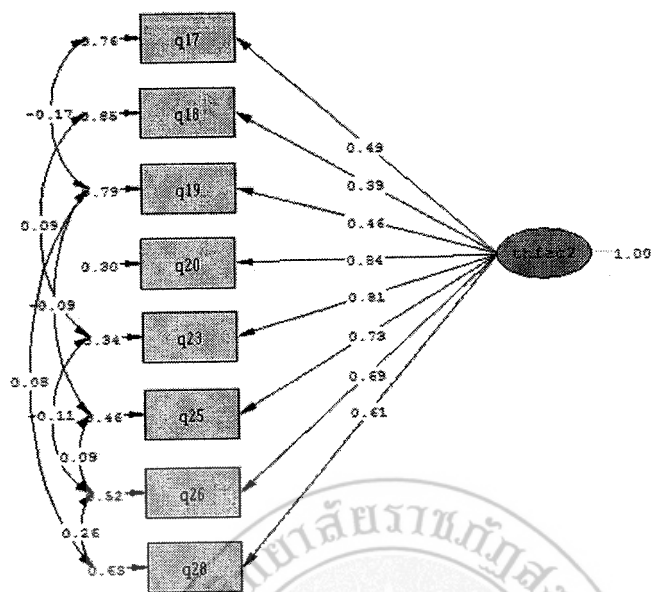
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พหุติกรรมการคิดที่สร้างสรรค์ พบว่าค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 3154.42 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .00 แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 และได้ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.82 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามในแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กัน และได้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังนี้

ตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะ

ด้านจิตสาธารณะ พหุติกรรมการคิดที่สร้างสรรค์

ข้อคำถาม	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t	R ²
ข้อที่ 17	0.49	0.022	15.40**	0.24
ข้อที่ 18	0.39	0.036	11.69**	0.15
ข้อที่ 19	0.46	0.043	14.47**	0.21
ข้อที่ 20	0.84	0.023	30.97**	0.70
ข้อที่ 23	0.81	0.024	29.42**	0.66
ข้อที่ 25	0.73	0.025	25.40**	0.54
ข้อที่ 26	0.69	0.025	22.68**	0.48
ข้อที่ 28	0.61	0.020	20.10**	0.37
Chi-Square Goodness of Fit = 29.79		df = 13	p = 0.005	$\chi^2/df = 2.29$
GFI = 0.99 AGFI = 0.98		RMSEA = 0.036		Reliability = 0.84

จากตาราง 4.5 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาว่า $\chi^2/df = 2.29$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 5 ทำให้โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 และค่าดัชนี RMSEA = 0.036 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อคำถามพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าวัดคุณลักษณะพหุติกรรมการคิดที่สร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 แสดงแผนภาพโมเดลดังภาพที่ 4.2

Chi-Square=29.79, df=13, P-value=0.00505, RMSEA=0.036

ภาพที่ 4.2 โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการคิดที่สร้างสรรค์

2.3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างพฤติกรรมกรกระทำในสิ่งที่ดี

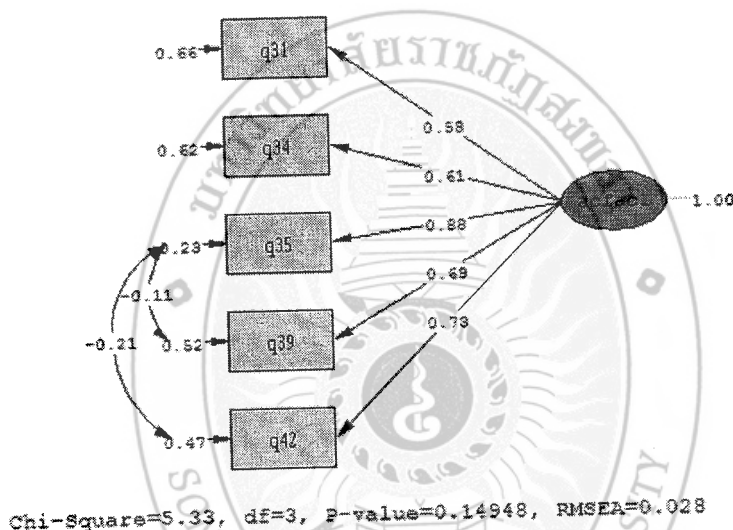
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำในสิ่งที่ดี พบว่าค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1459.83 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .00 แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 และได้ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.81 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามในแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กัน และได้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังนี้

ตาราง 4.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะ

ด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำในสิ่งที่ดี

ข้อคำถาม	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t	R ²
ข้อที่ 31	0.58	0.037	18.70**	0.34
ข้อที่ 34	0.61	0.043	19.67**	0.38
ข้อที่ 35	0.88	0.047	24.53**	0.77
ข้อที่ 39	0.69	0.049	21.06**	0.48
ข้อที่ 42	0.73	0.042	22.29**	0.53
Chi-Square Goodness of Fit = 5.33		df = 3	p = 0.149	$\chi^2/df = 1.78$
GFI = 1.00 AGFI = 0.99		RMSEA = 0.028		Reliability = 0.83

จากตาราง 4.6 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาค่าความน่าจะเป็น ($p = 0.149$) ซึ่งมากกว่า $.05$ แสดงว่าค่าไคสแควร์ไม่แตกต่างจากศูนย์ ทำให้โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนี RMSEA = 0.028 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อคำถามพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ แสดงว่าวัดคุณลักษณะพฤติกรรมการกระทำในสิ่งที่ดีได้ และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 แสดงแผนภาพโมเดลดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำในสิ่งที่ดี

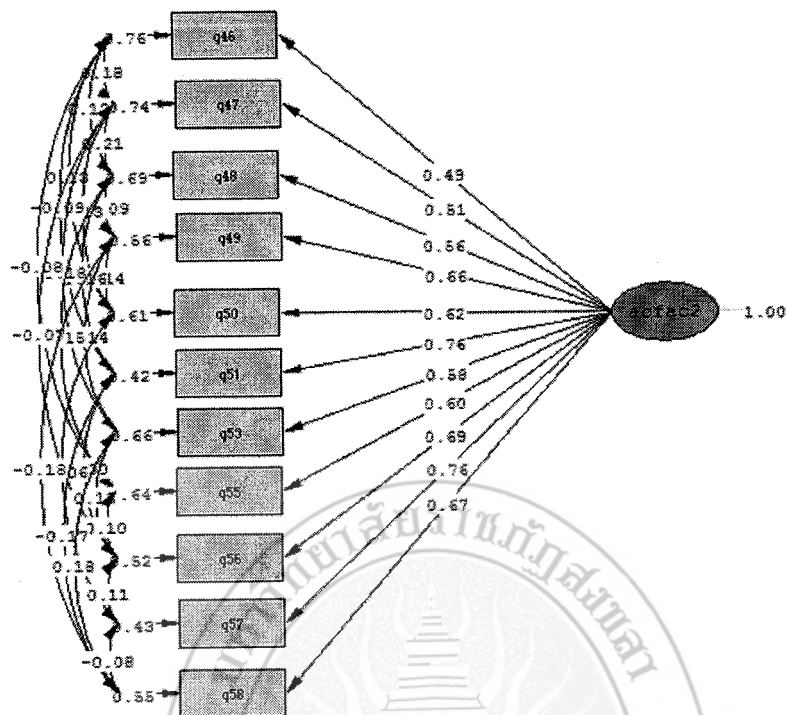
2.4 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างพฤติกรรมการกระทำที่สร้างสรรค์

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำที่สร้างสรรค์ พบว่าค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 4591.04 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ $.00$ แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.00$ และได้ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.87 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามในแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กัน และได้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังนี้

ตาราง 4.7 ผลการวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะ
ด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำที่สร้างสรรค์

ข้อคำถาม	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t	R ²
ข้อที่ 46	0.49	0.030	15.31**	0.24
ข้อที่ 47	0.51	0.027	16.40**	0.26
ข้อที่ 48	0.56	0.030	17.30**	0.31
ข้อที่ 49	0.66	0.025	21.89**	0.44
ข้อที่ 50	0.62	0.024	20.71**	0.39
ข้อที่ 51	0.76	0.025	26.63**	0.58
ข้อที่ 53	0.58	0.027	19.09**	0.34
ข้อที่ 55	0.60	0.025	20.07**	0.36
ข้อที่ 56	0.69	0.025	22.67**	0.48
ข้อที่ 57	0.76	0.024	26.68**	0.57
ข้อที่ 58	0.67	0.029	21.18**	0.45
Chi-Square Goodness of Fit = 63.64 df = 21 p = 0.000				$\chi^2/df = 3.03$
GFI = 0.99 AGFI = 0.96				Reliability = 0.92
				RMSEA = 0.045

จากตาราง 4.7 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาว่า $\chi^2/df = 3.03$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 5 ทำให้โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.96 และค่าดัชนี RMSEA = 0.045 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อคำถามพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าวัดคุณลักษณะพฤติกรรม การกระทำที่สร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 แสดงแผนภาพโมเดลดังภาพที่ 4.4

Chi-Square=63.64, df=21, P-value=0.00000, RMSEA=0.045

ภาพที่ 4.4 โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พฤติกรรมการกระทำที่สร้างสรรค์

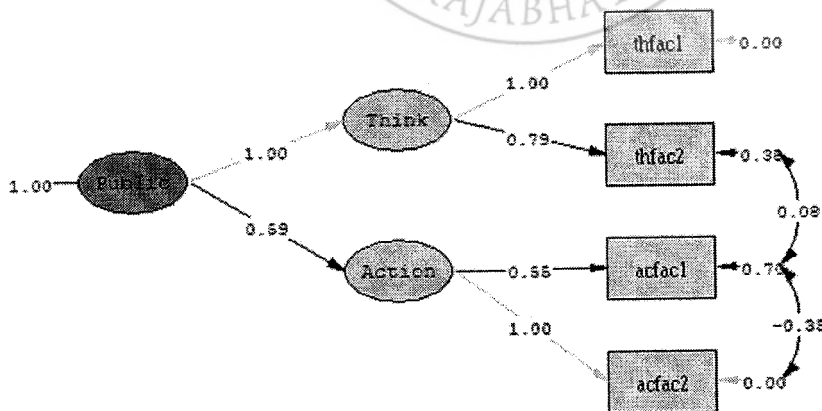
2.5 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ พบว่าค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1518.03 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .00 แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 และได้ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.69 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามในแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กัน และได้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังนี้

ตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบวัดคุณลักษณะ
ด้านจิตสาธารณะ

องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t	R ²
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่หนึ่ง				
การคิดดี				
thfac1	1.00	-	-	1.00
thfac2	0.79	0.027	40.15**	0.62
การปฏิบัติดี				
acfac1	0.55	0.030	9.85**	0.30
acfac2	1.00	-	-	1.00
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สอง				
Think	1.00	-	-	-
Action	0.59	0.025	23.23**	0.35
Chi-Square Goodness of Fit = 1.96		df = 1	p = 0.161	$\chi^2/df = 1.96$
GFI = 1.00 AGFI = 0.99		RMSEA = 0.031		Reliability = 0.90

จากตาราง 4.7 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาค่าความน่าจะเป็น ($p = 0.161$) ซึ่งมากกว่า .05 แสดงว่าค่าไคสแควร์ไม่แตกต่างจากศูนย์ ทำให้โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนี RMSEA = 0.031 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงแผนภาพโมเดลดังภาพที่ 4.5

Chi-Square=1.96, df=1, p-value=0.16143, RMSEA=0.031

ภาพที่ 4.5 โมเดลแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

**ตอนที่ 2 ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของแบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**

จากการนำแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะกับกลุ่มตัวอย่าง 1,000 คน คณะผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้มาสร้างปกติ ที่ ซึ่งเป็นการแปลงคะแนนดิบ (score) เป็นคะแนนมาตรฐานที่ด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด โดยการใช้สมการถดถอย จากข้อมูลได้ สมการถดถอยดังนี้

$$T_c = -30 + 0.667score$$

จากนั้นนำคะแนน T_c ที่ได้ แปลงเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (T) ได้ผลดังตาราง 4.9

จากนั้น สร้างเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน โดยผู้วิจัยกำหนดเป็น 3 ช่วง คือ

T ปกติน้อยกว่า $\bar{x} - 1SD$ ($50 - 10 = 40$)

T ปกติอยู่ระหว่าง $\bar{x} - 1SD$ ถึง $\bar{x} + 1SD$ ($50 - 10 = 40$ ถึง $50 + 10 = 60$)

T ปกติมากกว่าหรือเท่ากับ $\bar{x} + 1SD$ ($50 + 10 = 60$)

ดังนั้นเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายสรุปได้ดังนี้

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ (T)	ความหมาย
≥ 137	≥ 60	คุณลักษณะจิตสาธารณะในระดับสูง
102 - 136	40 - 60	คุณลักษณะจิตสาธารณะในระดับปานกลาง
<102	<40	คุณลักษณะจิตสาธารณะควรได้รับการส่งเสริม

ตาราง 4.9 เกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

score	T _c	T	score	T _c	T	score	T _c	T	score	T _c	T	score	T _c	T
150	70	74	135	60	58	120	50	49	105	40	41	90	30	28
149	69	71	134	59	58	119	49	49	104	39	40	89	29	28
148	69	71	133	59	57	118	49	49	103	39	40	88	29	28
147	68	71	132	58	56	117	48	48	102	38	40	87	28	28
146	67	70	131	57	56	116	47	48	101	37	39	86	27	25
145	67	70	130	57	55	115	47	47	100	37	37	85	27	25
144	66	70	129	56	54	114	46	46	99	36	36	84	26	25
143	65	70	128	55	53	113	45	46	98	35	36	83	25	25
142	65	68	127	55	53	112	45	45	97	35	34	82	25	25
141	64	66	126	54	53	111	44	45	96	34	33	81	24	23
140	63	65	125	53	53	110	43	44	95	33	32			
139	63	64	124	53	52	109	43	43	94	33	31			
138	62	62	123	52	51	108	42	42	93	32	31			
137	61	61	122	51	51	107	41	42	92	31	30			
136	61	59	121	51	50	106	41	41	91	31	29			

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้คณะผู้วิจัย ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 318 คน โดยนำเสนอรายละเอียด ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ความถี่ ร้อยละของคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ คะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี และสาขาวิชา ได้ผลการวิจัยดังตาราง

ตารางที่ 4.10 ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	69	21.70
2. หญิง	249	78.30
ระดับชั้นปี		
1. ชั้นปีที่ 1	67	21.07
2. ชั้นปีที่ 2	54	16.98
3. ชั้นปีที่ 3	65	20.44
4. ชั้นปีที่ 4	54	16.98
5. ชั้นปีที่ 5	78	24.53
สาขาวิชา		
1. ภาษาไทย	47	14.78
2. ภาษาอังกฤษ	47	14.78
3. สังคมศึกษา	47	14.78
4. คณิตศาสตร์	43	13.52
5. วิทยาศาสตร์ทั่วไป	75	23.58
6. การศึกษาปฐมวัย	43	13.52
7. การศึกษาพิเศษ	8	2.52
8. พลศึกษา	8	2.52

จากตาราง นักศึกษาที่ตอบแบบวัดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 78.30 ระดับชั้นปีที่สอบแบบวัดมากที่สุด คือ ชั้นปีที่ 5 จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 24.53 รองลงมา ระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 21.07 และสาขาวิชาที่ตอบแบบวัดมากที่สุด คือ วิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 23.58 รองลงมาคือ สาขาวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 14.78

ตารางที่ 4.11 คะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์โดยภาพรวม

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ	ระดับคุณลักษณะ
มากกว่า 136 คะแนน	89	27.99	สูง
ระหว่าง 102 – 136 คะแนน	225	70.75	ปานกลาง
น้อยกว่า 102 คะแนน	4	1.26	ควรได้รับการส่งเสริม
Mean= 129.57 SD = 10.61ระดับคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง			

จากตาราง พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ส่วนใหญ่มีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะระหว่าง 102 – 136 คะแนน จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 70.75 ซึ่งมีระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือมีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนมากกว่า 136 คะแนน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 27.99 และถ้าพิจารณาคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวม มีระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 129.57 และส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 10.61

จากคะแนนภาพรวมคณะผู้วิจัย ได้ทำการแจกแจงความถี่ของคะแนน พบว่านักศึกษามีคะแนนสูงที่สุด เท่ากับ 149 คะแนน และคะแนนต่ำที่สุด เท่ากับ 93 คะแนน โดยมีรายละเอียดดังตาราง 4.12

ตารางที่ 4.12 ความถี่ ร้อยละ คะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

คะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ระดับคุณลักษณะ	คะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ระดับคุณลักษณะ
93	1	0.31	ควรได้รับการส่งเสริม	125	7	2.20	ปานกลาง
97	1	0.31	ควรได้รับการส่งเสริม	126	3	0.94	ปานกลาง
99	2	0.63	ควรได้รับการส่งเสริม	127	17	5.35	ปานกลาง
102	2	0.63	ปานกลาง	128	9	2.83	ปานกลาง
103	1	0.31	ปานกลาง	129	17	5.35	ปานกลาง
104	1	0.31	ปานกลาง	130	12	3.77	ปานกลาง
105	1	0.31	ปานกลาง	131	9	2.83	ปานกลาง
106	1	0.31	ปานกลาง	132	9	2.83	ปานกลาง
107	1	0.31	ปานกลาง	133	16	5.03	ปานกลาง
108	3	0.94	ปานกลาง	134	15	4.72	ปานกลาง
109	1	0.31	ปานกลาง	135	5	1.57	ปานกลาง
110	2	0.63	ปานกลาง	136	15	4.72	ปานกลาง
112	4	1.26	ปานกลาง	137	10	3.14	สูง
113	3	0.94	ปานกลาง	138	5	1.57	สูง
114	3	0.94	ปานกลาง	139	25	7.86	สูง
115	4	1.26	ปานกลาง	140	9	2.83	สูง
116	1	0.31	ปานกลาง	141	3	0.94	สูง
117	5	1.57	ปานกลาง	142	4	1.26	สูง
118	4	1.26	ปานกลาง	143	12	3.77	สูง
119	12	3.77	ปานกลาง	144	3	0.94	สูง
120	9	2.83	ปานกลาง	145	2	0.63	สูง
121	7	2.20	ปานกลาง	146	5	1.57	สูง
122	11	3.46	ปานกลาง	147	2	0.63	สูง
123	10	3.14	ปานกลาง	148	3	0.94	สูง
124	5	1.57	ปานกลาง	149	6	1.89	สูง

ตารางที่ 4.13 คะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะ จำแนกตามระดับชั้นปีและสาขาวิชา

สาขาวิชา	ค่าสถิติ	ระดับชั้นปี					โดยรวม
		1	2	3	4	5	
1. ภาษาไทย	Mean	122.25	129.00	137.27	119.38	131.50	128.79
	SD	11.23	9.71	5.69	4.69	6.26	9.76
	ความถี่	8	8	11	8	12	47
2. ภาษาอังกฤษ	Mean	125.43	138.11	135.09	130.89	135.73	133.57
	SD	7.66	8.12	5.11	7.15	7.27	7.90
	ความถี่	7	9	11	9	11	47
3. สังคมศึกษา	Mean	128.70	129.50	129.78	114.33	128.82	126.32
	SD	8.04	11.24	10.54	13.98	9.58	11.84
	ความถี่	10	8	9	9	11	47
4. คณิตศาสตร์	Mean	129.78	126.63	128.88	118.14	131.09	127.47
	SD	10.54	6.05	5.51	11.19	7.66	9.15
	ความถี่	9	8	8	7	11	43
5. วิทยาศาสตร์ทั่วไป	Mean	133.35	131.50	130.65	127.21	131.47	130.92
	SD	13.92	6.83	8.01	9.25	6.58	9.49
	ความถี่	17	12	17	14	15	75
6. การศึกษาปฐมวัย	Mean	119.25	125.22	135.00	132.00	130.10	128.40
	SD	17.37	12.09	13.32	8.35	7.06	12.76
	ความถี่	8	9	9	7	10	43
7. การศึกษาพิเศษ	Mean	-	-	-	-	141.75	141.75
	SD	-	-	-	-	7.15	7.15
	ความถี่	-	-	-	-	8	8
8. พลศึกษา	Mean	122.38	-	-	-	-	122.38
	SD	14.03	-	-	-	-	14.03
	ความถี่	8	-	-	-	-	8
โดยรวม	Mean	127.03	130.17	132.78	123.96	132.53	129.57
	SD	12.87	9.65	8.61	11.23	8.00	10.61
	ความถี่	67	54	65	54	78	318

จากตารางสามารถอธิบายได้ว่า ระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 129.57 คะแนน และเมื่อพิจารณาตามชั้นปี พบว่า โดยภาพรวม ชั้นปีที่มีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสูงที่สุด คือ ชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 132.78 คะแนน รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 132.53 คะแนน ส่วนชั้นปีที่ 4 จะมีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่ำที่สุด มีคะแนนเท่ากับ 123.96 คะแนน ถ้าพิจารณาตามสาขาวิชา พบว่า โดยภาพรวม สาขาวิชาที่มีระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะสูงที่สุด คือ สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 141.75 คะแนน รองลงมาคือสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 133.57 คะแนน ส่วนสาขาวิชาพลศึกษามีคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะต่ำที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 122.38 คะแนน

เมื่อพิจารณารายละเอียดย่อยในแต่ละสาขาและระดับชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มีคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะเฉลี่ยสูงที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 141.75 คะแนน รองลงมาสองอันดับ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 138.11 และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 137.27 ส่วนสามอันดับสุดท้ายที่ได้คะแนนต่ำสุด คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 114.33 รองลงมาคือสาขาวิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 118.14 และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

บทที่ 5

สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประการที่สองเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และประการที่สาม เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ซึ่งคณะผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนการพัฒนาเครื่องมือ และ ส่วนที่ 2 ส่วนที่นำเครื่องมือไปใช้ มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยส่วนนี้ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ 1 ขั้นการสร้างนิยามศัพท์เกี่ยวกับคุณลักษณะจิตสาธารณะ โดยมีประชากรคือ คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาทั้งหมด คัดเลือกมา 10 ท่าน ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ดำรงตำแหน่งคณบดี หรือรองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้อง และ 2) ต้องปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ส่วนที่ 2 ขั้นการพัฒนาเครื่องมือและสร้างเกณฑ์ปกติ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ศึกษาอยู่ในภาคปกติ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 9,754 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาเครื่องมือจำนวน 900 คน และกลุ่มตัวอย่างสำหรับการพัฒนาเกณฑ์ปกติจำนวน 385 คน จากนั้นคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยทำการสัมภาษณ์ตัวแทนอาจารย์เกี่ยวกับความเข้าใจความหมายของจิตสาธารณะตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย แล้วสร้างข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษา 1,200 คน ได้แบบวัดกลับคือ 1,000 ชุด นำมาวิเคราะห์คุณภาพด้านความเชื่อมั่น และความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เหลือข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 25 ข้อ และข้อความทางลบ 5 ข้อ จากนั้นสร้างเกณฑ์ปกติของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาด้วยวิธีการหาคะแนน T ปกติ แล้วจัดทำคู่มือการใช้แบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

ส่วนที่ 2 ขั้นการนำเครื่องมือไปใช้ หลังจากการพัฒนาเครื่องมือวัดและพัฒนาเกณฑ์ปกติแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปใช้จริงกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยประชากร คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,573 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 305 คนจากนั้นเก็บ

รวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาจำนวน 350 ฉบับ ได้ข้อมูลกลับมา 318 ฉบับ มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของขนาดกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ ค่าสถิติพื้นฐาน (ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) ของคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

สรุปผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

1.1 การนิยามศัพท์จากคณาจารย์ได้นิยามโดยสรุปดังนี้ **จิตสาธารณะ** หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษาเกี่ยวกับคิดและปฏิบัติต่อส่วนรวม โดยการประเมินตนเองว่าสิ่งที่คิดและปฏิบัตินั้นเป็นส่งผลดีต่อตนเองและผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และยังรวมถึงการคิดและการปฏิบัตินั้นจะมีประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 2 องค์ประกอบ คือการคิดดี หมายถึง การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม การปฏิบัติดี หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับสิ่งที่ดีและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม

1.2 การตรวจสอบคุณภาพแบบวัด เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ซึ่งค่า IOC มากกว่า 0.5 ดังนั้น ข้อคำถามถูกคัดเลือกไว้ทั้งหมด

1.3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่หนึ่งของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งสรุปผลได้ว่า องค์ประกอบที่ 1 พิจารณาตามน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.4 ขึ้นไปและมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าจากข้อคำถาม 30 ข้อ เหลือข้อคำถามที่ใช้ได้ 14 ข้อ ส่วนองค์ประกอบที่ 2 จากข้อคำถาม 30 ข้อ เหลือข้อคำถามที่ใช้ได้ 16 ข้อ จากนั้นทำการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.96 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.161 องศาความเป็นอิสระเท่ากับ 1 และดัชนีความกลมกลืนเท่ากับ (GFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.031 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 แบ่งเป็นองค์ประกอบที่ 1 การคิดดี มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติดี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

2. ผลการสร้างคะแนนเกณฑ์ปกติคุณลักษณะจิตสาธารณะ

จากการนำแบบวัดฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา แล้วนำมาสร้างคะแนนเกณฑ์ปกติ ได้ช่วงคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 81-150 คะแนน จากนั้นสร้างคะแนนมาตรฐาน T ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ได้คะแนนจุดตัดเท่ากับ -30 และสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.667 แล้วนำคะแนน T ที่ได้แปลงเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ โดยได้ช่วงคะแนนที่ปกติ เท่ากับ 23 – 74 คะแนน แบ่งช่วงการพิจารณาคะแนนออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง คะแนนที่ปกติมากกว่าหรือเท่ากับ 60 คะแนน ตรงกับคะแนนดิบที่มากกว่าหรือเท่ากับ 137 คะแนน ช่วงที่ 2 มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนที่ปกติระหว่าง 40-60 คะแนน ตรงกับช่วงคะแนนดิบระหว่าง 102-136 คะแนน และช่วงที่ 3 มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนที่ปกติน้อยกว่า 40 คะแนน ตรงกับคะแนนดิบน้อยกว่า 102 คะแนน

3. ระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาครุศาสตร์

คะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีคะแนนระหว่าง 93-149 คะแนน โดยนักศึกษามีระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนระหว่าง 102-136 คะแนน จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 70.75 รองลงมาคือมีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนมากกว่า 136 คะแนน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 27.99 และถ้าพิจารณาคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวม มีระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 129.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.61 ถ้าพิจารณาตามชั้นปี พบว่าชั้นปีที่มีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสูงที่สุด คือ ชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 132.78 คะแนน รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 132.53 คะแนน ส่วนชั้นปีที่ 4 จะมีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่ำที่สุด มีคะแนนเท่ากับ 123.96 คะแนน และถ้าพิจารณาตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาที่มีระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะสูงที่สุด คือ สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 141.75 คะแนน รองลงมาคือสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 133.57 คะแนน ส่วนสาขาวิชาพลศึกษามีคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะต่ำที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 122.38 คะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามทางบวก 25 ข้อ และข้อคำถามทางลบ 5 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 และผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($= 1.96, p = 0.161, df = 1, GFI = 1.00, AGFI = 0.99, RMSEA = 0.031$) โดยผ่านเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง .80 - 1.00 แสดงว่าแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสูงและใช้ได้ซึ่งสอดคล้องกับลัทธิสายยศและอังคณาสายยศ (2543 : 249) ที่กล่าวว่าค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .50 เกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ควรเป็นบวกและเท่ากับ +.50 หรือมากกว่าจะเป็นข้อคำถามที่ดีสามารถนำไปใช้ได้ (เชาว์อินโย, 2551 : 281) ความสามารถของเครื่องมือวัดผลที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง เครื่องมือที่มีคุณภาพดีตามคุณภาพด้านนี้จะต้องมีเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการวัดครอบคลุมครบถ้วนตามจุดประสงค์ของการวัด (ภัทราพรเกษังข์, 2551 : 24) แสดงว่าแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสามารถวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้

2. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ (norm) พบว่า แบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ มีคะแนนมาตรฐานที่ อยู่ในช่วง T23 - T74 แบ่งช่วงการแปลความได้ 3 ระดับ คือ ระดับสูง คะแนนมาตรฐานที่มากกว่า T60 ระดับปานกลางมีคะแนนมาตรฐานที่ระหว่าง T40-T60 และระดับควรได้รับการส่งเสริมมีคะแนนมาตรฐานที่น้อยกว่า T40 แสดงว่าแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีเกณฑ์ปกติที่สามารถแปลความหมายได้เหมาะสมมีคะแนนจากการทดสอบแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะกระจายดี

3. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 129.57 และส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 10.61 ซึ่งอภิปรายได้ว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์เป็นนักศึกษาที่เมื่อจบการศึกษาต้องไปประกอบอาชีพเป็น ครูผู้สอน ฉะนั้นนักศึกษาสายครูที่เรียนวิชาชีพครูตลอดระยะเวลา 5 ปี นอกจากจะต้องฝึกตัวเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเชิงทักษะวิชาการแล้ว ยังต้องฝึกตนให้รับบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูอีกด้วย ต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ว่าควรมีคุณลักษณะดังนี้ 1. รักชาติ ศาสน์

กษัตริย์ 2. ชื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่นักศึกษา คณะครุศาสตร์จะต้องมีและควรได้รับการพัฒนา อีกทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาโดยการกำหนดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาไว้ว่า “เป็นคนดี มีทักษะชีวิต มีจิตสาธารณะ” โดยมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนานักศึกษาเป็นคนดี มีทักษะชีวิต มีจิตสาธารณะ แต่อย่างไรก็ตามจากผลที่ออกมาคณะครุศาสตร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาจะต้องส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาให้มากขึ้นกว่านี้ โดยอาจจะมีการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีจิตที่คิดสร้างสรรค์ เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตั้งใจดี และเจตนาดี คือคิดในทางที่ดี ไม่ทำลายบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำ และคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี

ถ้าพิจารณาตามชั้นปี พบว่าชั้นปีที่มีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสูงที่สุด คือ ชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 132.78 คะแนน รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 132.53 คะแนน ส่วนชั้นปีที่ 4 จะมีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่ำที่สุด มีคะแนนเท่ากับ 123.96 คะแนน สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 5 นักศึกษามีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสูงที่สุด อาจเป็นเพราะนักศึกษาสามารถปรับตัวกับการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยได้แล้ว และด้วยช่วงวัยที่มีความพร้อมในพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Moral Development) อยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional level) อยู่ในช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป หมายถึง การตัดสินใจข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาไตร่ตรองด้วยตนเอง และตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ชั้นที่ห้า คือ การเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่นสามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ ชั้นที่หก ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดแสดงถึงการมีความรู้ลึกซึ้งนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบอร์ก เชื่อว่าเป็นไปตามขั้น จากขั้นที่หนึ่งผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์ เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความพร้อมที่จะออกไปสู่วัยแห่งการทำงานได้ส่วนชั้นปีที่ 4 มีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่ำที่สุด อาจ

เป็นเพราะการเรียนการสอนในระดับชั้นปีที่ 4 มีเนื้อหาที่ค่อนข้างจะมาก นักศึกษามีความเคร่งเครียดกับการเรียนและมีความกังวลการดำเนินชีวิตที่จะต้องเตรียมตัวในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงทำให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับตนเองมากโดยลืมนึกคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งปัจจัยด้านอื่นๆอาจส่งผลได้ เช่น พฤติกรรมการสอนของครู การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิริยา นิลมาต (2550) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของครู การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของพ่อแม่มีความเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

และเมื่อพิจารณาตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาที่มีระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะสูงที่สุด คือ สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 141.75 คะแนน รองลงมาคือสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 133.57 คะแนน ส่วนสาขาวิชาพลศึกษามีคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะต่ำที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 122.38 คะแนน อาจเป็นเพราะเนื่องด้วยคุณลักษณะของนักศึกษาการศึกษาพิเศษจะมีคุณลักษณะพิเศษกว่าสาขาวิชาอื่น ตรงที่นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีความรัก ความเอื้ออาทร เมตตาต่อผู้อื่น และที่สำคัญจะต้องมีจิตสาธารณะ โดยตั้งแต่วัยต้นตอนการสัมภาษณ์เพื่อเข้าศึกษา บุคคลที่จะผ่านสัมภาษณ์จะต้องมีเจตคติต่อวิชาชีพที่ดี และมีบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมต่อการศึกษาและประกอบอาชีพนี้ได้ ส่วนสาขาวิชาพลศึกษามีคะแนนคุณลักษณะจิตสาธารณะต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเพิ่งจะมีนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาเฉพาะชั้นปีที่ 1 เท่านั้น ทำให้นักศึกษาไม่มีรุ่นพี่ที่จะคอยช่วยเหลือดูแล ให้คำแนะนำ จึงทำให้โอกาสความพร้อมต่อการมีจิตสาธารณะมีน้อย เพราะกลุ่มเพื่อน รุ่นพี่รุ่นน้องมีความสำคัญต่อนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุภัทรา ภูษิต รัตนาวลี (2547) ที่พบว่า เพื่อนและสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีส่วนในการปลูกฝังให้นักศึกษา กระบวนการผลักดันให้เกิดจิตสำนึกในการรวมกลุ่มทำกิจกรรมหรือความรักที่มีต่อกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนเป็นลักษณะของวัยรุ่นที่มีความต้องการจะอยู่ในกลุ่มอย่างมีความสุข เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจและยอมรับในพฤติกรรมของเขา ทำให้เขาสบายใจ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทำให้นักศึกษามีความเชื่อในพฤติกรรมไปตามกลุ่มที่เขายึดอยู่ เป็นกลุ่มที่สนับสนุน สนองอารมณ์ จิตใจและความต้องการของนักศึกษา ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับอาจารย์ พ่อแม่ และกลุ่มเพื่อนยังอาจมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของนักศึกษา กระตุ้นให้เกิดความคิดหรือประสบการณ์ใหม่ๆก็ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสามารถนำไปเป็นเครื่องมือวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้ เนื่องจากแบบวัดได้ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือทั้งด้านความตรงและความเชื่อมั่น พร้อมทั้งได้สร้างเกณฑ์ปกติวิสัยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเปรียบเทียบแต่ผู้นำไปใช้ต้องศึกษาและทำความเข้าใจคู่มือการใช้แบบวัดอย่างละเอียด
2. จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นคณะครุศาสตร์และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาจะต้องส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาให้มากขึ้นกว่านี้ โดยอาจจะมีการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีจิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตั้งใจดี และเจตนาดี คือคิดในทางที่ดี ไม่ทำลายบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อมการกระทำ และคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยการศึกษาความตรงวิธีการอื่น เช่น ความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ ความตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธี
2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการวัดจิตสาธารณะในรูปแบบอื่นๆ เพื่อนำผลการวัดที่ได้มาใช้ประกอบกับผลการวัดจากแบบวัดที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวัดที่มีความถูกต้องตรงตามสภาพจริงมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กิตติพร ปัญญาภิญโญผล. (2551). วิจัยทางการศึกษา. ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กุหลาบ พงษ์เทพิน. (2553). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่นเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เกียรติสุดา นาดูน. (2551). การพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ ประเมินผล การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2551). เทคนิคการสร้างเครื่องมือในงานวิจัย. เอกสารประกอบโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคโนโลยีเพื่อการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จักรนาท นาคทอง. (2548). การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและจิตสำนึก ทางสังคม กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจนต์จุฬา คำดี. (2553). ผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- แจ่มสิริ ศรีภูไฟ.(2551). การพัฒนาแบบวัดความซื่อสัตย์และแบบวัดความประหยัดสำหรับ
นักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้น 3-4. ปรินญาณิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ใจสะคราญ หิรัญพุกษ์และคณะ. (2544). การปลูกฝังคุณค่าของ “จิตสำนึกพอเพียงและ
ยั่งยืน” เพื่อการพัฒนาสังคมวัฒนธรรมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน
สมดุลและเป็นธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วี พรีนซ์.
- ไชยา ยิ้มวิไล.(2550). **สำนึกสาธารณะ.มติชนสุดสัปดาห์ 27(1393), (12 พฤษภาคม)**
- ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง. (2551). การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาข้าราชการ
พลเรือน.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2548). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทย : อดีต ปัจจุบัน และ
อนาคต.** กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- นิไลบล นิมกิจรัตน์. (2548). การวัดผลงานภาคปฏิบัติ. ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- บุญส่ง นิลแก้ว. (2519). การวัดผลทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เผียน ไชยศร. (2529). การวัดผลงานภาคปฏิบัติ.วารสารการวัดผลการศึกษา, 23, 36 – 37.
- พรพรม พรหมพวก.(2550). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 4ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออกกรุงเทพมหานคร.ปรินญาณิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิตสาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- พรณี ช.เจนจิต. 2538. **จิตวิทยาการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี.
- พระธรรมปิฎก(ประยุทธ์ปยุตโต).(2541). **ธรรมกับไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน.** กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พิริยา นิลมาตร. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร. (2543). **สำนักไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยฯ.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). **การประเมินผลการเรียน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์จำกัด.
- เรียม นมรักษ์. (2552). **การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กร นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: นามิบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ล้วน สายยศ. (2543). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **การวัดด้านจิตพิสัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดาวัลย์ เนตรและคณะ. (2547). **รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมให้มีจิตสาธารณะการศึกษาระยะยาว**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วศิน อินทสระ. (2541). **พุทธจริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทองกวาง.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2544). **การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- วิราพร พงศ์อาจารย์. (2542). **การประเมินผลการเรียน**. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ. (2553). **การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- สงบ ลักษณะ. (2529). **การวัดคุณลักษณะทางด้านความรู้สึกร**. วารสารการวิจัยทางการศึกษา, 16(3), 41-59.
- สมโชค เจตระการ. (2553). **“เด็กและเยาวชนกับจิตสาธารณะ (Public Mind).”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.oknation.net/blog/somchoke101/2010/01/21/entry-1> (1 ตุลาคม 2557).

- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). **การวัดผลการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมพร สุทัศน์ีย์, ม.ร.ว. (2544). **มนุษย์สัมพันธ์**. (พิมพ์ครั้งที่ 6ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2543). **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิรักษ์ ไชยวุฒิ. (2547). **การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุคนธรส หุตะวัฒน์. (2550). **ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุธรรม จันทร์หอม. (2531). **บุคลิกลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.ภาคประเมินผลและวิจัยการศึกษา.คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุณีย์ เหมะประสิทธิ์. (2542). **หน่วยการเรียนรู้แบบหัวเรื่องในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542**. หน้า 338-343. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2547). **ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ คุ้มตระกูล. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 6).กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2547). **การวัดทักษะการปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทรี จุงวงศ์สุข. (2548). **การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์(การสอนสังคมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรอบแนวการดำเนินงาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์**. สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). **Understanding attitudes and predicting social behavior**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A, Ross, D. and Ross, S.A. (1963). **Imitation of filmmediated Aggressive Model**. *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 66 (1963), 3 - 11.
- Bandura, A,(1986). **Social Foundation of Thought and Action. A SocialCognitive Theory**. Stanford University, New Jersey: Prentice-Hall. Pp. 51-69.
- Kohlberg, L. 1927–1987. **American Psychologist**, Educator University of Chicago, PhD,
- Kohlberg, L. 1976. **Moral Stages and Moralization: The Cognitive Developmental Approach**.In *Moral Development and Behavior: Theory*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- McClelland, David C. (1963). **Motivational patterns in Southeast Asia with Special Referenceto the Chinese Case**. *Journal of Social Issues*. 19 (1): 6-19.
- McClelland, DavidC. (1973). **Testing for Competence rather than Intelligence**. *American Psychologist*. Retrieved December 11, 2005, from www.ei.haygroup.com
- Michaelis, J.U. (1963). **Social Studies for Children in a Democracy Recent Trends and Developments**. New Fersey: Prentice - Hall.
- Piaget, J., & Beth, E. W. (1966). **Mathematical Epistemology and Psychology**. Dordrecht: D. Reidel.
- Rotter, J. B. (1966). **Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement**. *Psychological Monographs*, 80. (Whole No. 609).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.สถิตย์ ประสิทธิ์ทากรณ์

อาจารย์โปรแกรมวิชาการวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การศึกษา :

ปริญญาตรีค.บ.คณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา

ปริญญาโทศ.ม.การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปริญญาเอกปร.ด.วิจัยวัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

2. นางสาวรุ่งรังสิมา สัตยาไชย

อาจารย์โปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การศึกษา :

ปริญญาตรีวท.บ.จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

ปริญญาโทศ.ม.จิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. นายศิววงศ์ เพชรรัตน์

นักจิตวิทยา โรงพยาบาลหาดใหญ่

การศึกษา :

ปริญญาตรีศ.บ.จิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานี

ปริญญาโทศ.ม.จิตวิทยาคลินิกและชุมชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

เรื่องคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เป็นการนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกันคำนวณหาความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งคำนวณจากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับคำถามที่สร้างขึ้น ดัชนีที่ใช้แสดงค่าความสอดคล้อง เรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-

Objective Congruence Index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

+1 = สอดคล้อง หรือแน่ใจว่าถูกต้องสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์

0 = ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 = ไม่สอดคล้องหรือแน่ใจว่าไม่ตรงกับวัตถุประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สูตรในการคำนวณ (กรมวิชาการ.

2545 : 65)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ตัวอย่าง

แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

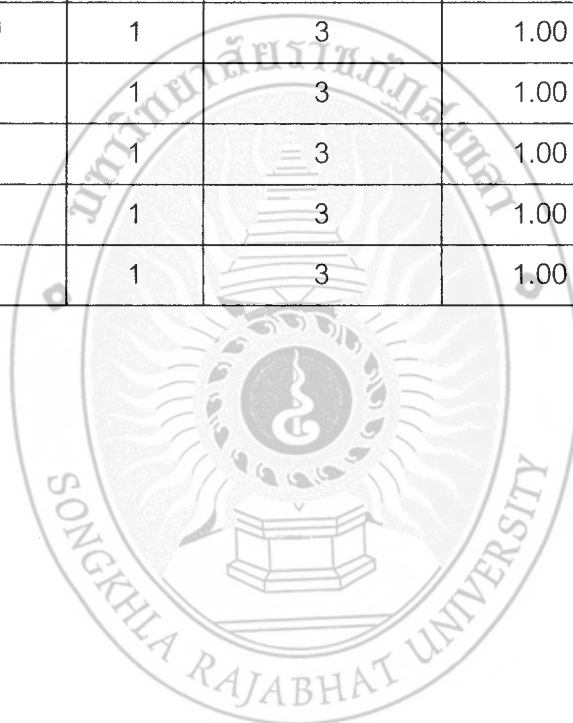
ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอ แนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1. การคิดดี:วัดระดับความคิดเห็น (เห็นด้วยมากที่สุด - เห็นด้วยน้อยที่สุด)					
1.1 คิดในสิ่งที่ดี ถูกต้องตามหลักศีลธรรม กฎระเบียบของสังคม					
1	ข้าพเจ้าคิดว่า การพูดคุยเสียงดังในห้องเรียน เป็นเรื่องธรรมดา แม้อาจารย์จะสอนอยู่ก็ตาม				
2	ข้าพเจ้าคิดว่า การให้คำปรึกษาการเรียนเป็นหน้าที่ของอาจารย์ ถึงแม้จะเป็นเวลาวิกาลแล้วก็ตาม				

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของ คะแนน $\sum R$	$\frac{\sum R}{N}$ IOC =	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
20	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของ คะแนน $\sum R$	$\frac{\sum R}{N}$ IOC =	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของ คะแนน $\sum R$	$\frac{\sum R}{N}$ IOC =	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
51	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
52	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
53	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
55	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
56	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
57	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
58	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
59	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
60	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

คู่มือการใช้แบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

แบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะฉบับนี้ พัฒนาตามกรอบอัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ว่า “จิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำความดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม” โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ แต่ละข้อมีเกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมายคะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามทางบวก	คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมากที่สุด
ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,	4 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมาก
14, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29	3 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องปานกลาง
	2 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อย
	1 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด
ข้อคำถามทางลบ	คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมากที่สุด
ข้อที่ 9, 15, 16, 17, 18, 19	2 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องมาก
	3 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องปานกลาง
	4 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อย
	5 คะแนน สำหรับระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

คะแนนดิบ	คะแนนทีปกติ (T)	ความหมาย
≥ 137	≥ 60	คุณลักษณะจิตสาธารณะในระดับสูง
102 - 136	40 - 59	คุณลักษณะจิตสาธารณะในระดับปานกลาง
<102	<40	คุณลักษณะจิตสาธารณะควรได้รับการส่งเสริม

ตาราง เกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

คะแนน	T _c	T	คะแนน	T _c	T	คะแนน	T _c	T	คะแนน	T _c	T	คะแนน	T _c	T
150	70	74	135	60	58	120	50	49	105	40	41	90	30	28
149	69	71	134	59	58	119	49	49	104	39	40	89	29	28
148	69	71	133	59	57	118	49	49	103	39	40	88	29	28
147	68	71	132	58	56	117	48	48	102	38	40	87	28	28
146	67	70	131	57	56	116	47	48	101	37	39	86	27	25
145	67	70	130	57	55	115	47	47	100	37	37	85	27	25
144	66	70	129	56	54	114	46	46	99	36	36	84	26	25
143	65	70	128	55	53	113	45	46	98	35	36	83	25	25
142	65	68	127	55	53	112	45	45	97	35	34	82	25	25
141	64	66	126	54	53	111	44	45	96	34	33	81	24	23
140	63	65	125	53	53	110	43	44	95	33	32			
139	63	64	124	53	52	109	43	43	94	33	31			
138	62	62	123	52	51	108	42	42	93	32	31			
137	61	61	122	51	51	107	41	42	92	31	30			
136	61	59	121	51	50	106	41	41	91	31	29			

แบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่สอดคล้องกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความสอดคล้อง				
		5	4	3	2	1
1	ฉันคิดว่า การไม่ทำการบ้านทำให้ตนเองเสียผลประโยชน์					
2	ฉันคิดว่า การสวมหมวกนิรภัยเป็นเรื่องที่นักศึกษาทุกคนควรกระทำ					
3	ฉันคิดว่า การเก็บงานหรือภาชนะที่ใช้แล้วเป็นหน้าที่ของตนเอง					
4	ฉันคิดว่า การสละเวลาเพื่อทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเป็นเรื่องที่ถูกต้อง					
5	ฉันคิดว่า การปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่นักศึกษาทุกคนควรกระทำ					
6	ฉันคิดว่า การช่วยทำงานบ้านพ่อแม่เป็นสิ่งที่ลูกควรกระทำ					
7	ฉันคิดว่า การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ					
8	ฉันรู้สึกสนุกที่ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ ในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์					
9	ฉันรู้สึกเฉย ๆ ที่จะแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเมื่อพบเห็นทรัพย์สินสาธารณะถูกทำลาย					
10	ฉันคิดว่า การใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัดเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมของโลก					
11	ฉันคิดว่า การใช้สิ่งของสาธารณะหรือสิ่งที่ไม่ใช่ของตนเองควรใช้อย่างระมัดระวัง					
12	ฉันคิดว่า การอยู่ร่วมกันในสังคม ควรช่วยเหลือแบ่งปันกัน					
13	ฉันคิดว่า การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมของกลุ่มเป็นสิ่งที่ควรกระทำ					
14	ฉันคิดว่า หลักการสำคัญของการทำประโยชน์ต่อสังคม คือ ความรับผิดชอบ					
15	ฉันคุยกับเพื่อนเสียงดังในห้องเรียน ขณะที่อาจารย์สอนอยู่หน้าชั้นเรียน					
16	ฉันเข้าเรียนสายหรือหลังอาจารย์เข้าห้องเป็นประจำ					
17	ฉันไม่เคยทำการบ้านส่งอาจารย์เองเลย ถ้าจะส่งก็จะลอกของเพื่อน					
18	ฉันไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดเพราะเป็นเรื่องเสียเวลา					
19	ฉันผิมนัดกับผู้อื่นเป็นประจำ					
20	ฉันช่วยทำงานบ้านพ่อแม่เมื่อมีโอกาส					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความสอดคล้อง				
		5	4	3	2	1
21	ฉันมีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นเสมอ					
22	ฉันได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ ในการทำกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์					
23	ฉันจะแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเมื่อพบเห็นทรัพย์สินสาธารณะถูก ทำลาย					
24	ฉันใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัดเพราะคิดว่าเป็นการช่วยรักษา สิ่งแวดล้อมของโลก					
25	ฉันปิดไฟหรือเครื่องปรับอากาศเมื่อไม่ใช้แล้ว เป็นการช่วย มหาวิทยาลัยประหยัดค่าใช้จ่าย					
26	ฉันใช้สิ่งของสาธารณะหรือที่ไม่ใช่ของตนเองอย่างระมัดระวัง					
27	ฉันให้ความช่วยเหลือแบ่งปันกับบุคคลที่ด้อยกว่าเมื่อมีโอกาส					
28	ฉันเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมของกลุ่ม					
29	ฉันแนะนำวิธีการดูแลของใช้ส่วนรวมหรือขั้นตอนการบริการต่างๆ ให้กับผู้ที่ไม่รู้หรือต้องการความช่วยเหลือ					
30	ฉันทำประโยชน์ต่อสังคม ถือเป็นความรับผิดชอบของตน					

ประวัติผู้วิจัย

นักวิจัยคนที่ 1

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) : นางมณีนุช รongพล

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) : Mrs. Maneenuch Rongpol

ตำแหน่งปัจจุบัน: อาจารย์ประจำ โปรแกรมวิชา จิตวิทยาและการแนะแนว

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก:

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ประวัติการศึกษา:

ปริญญาตรี : ศึกษาศาสตรบัณฑิต(จิตวิทยาและการแนะแนว)

(เกียรตินิยมอันดับ 2)

ปริญญาโท : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(จิตวิทยาชุมชน)

นักวิจัยคนที่ 2

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) : นางสาวจงกล บัวแก้ว

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) : Mrs. Jongkon Buakaew

ตำแหน่งปัจจุบัน: ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาเอก

หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก:

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ประวัติการศึกษา:

ปริญญาตรี : ศึกษาศาสตรบัณฑิต(เทคโนโลยีสารสนเทศและประเมินผล
การศึกษา)(เกียรตินิยมอันดับ 2)

ปริญญาโท : ครุศาสตรมหาบัณฑิต(การวัดและประเมินผลการศึกษา)